

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyílttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyesített
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, december 5.

Mai számunk főbb közleményei:

A katonától a tisztviselőig.
Megszűnik a függetlenségi grófok sztrájkja.
Felbomlik a balkáni szövetség.
Főuri vadászat vidámságok nélkül.
Obstrukció Ausztriában.
Az árvaház élelmezése.
A milliomos fiu háreme.
Kivégzett katona.
Tarkaságok.

A háború és a nemzetiségek.

— Goldis László könyve. —

Arad, december 4.

A harctérre küldött katonai attasék a békekötés után szokták a háború stratégiai tapasztalatait, hadviselési moráljait földolgozni. A politikusnak, aki a háború okait akarja megállapítani, nem kell erre várnia. Törökország sorsa felől, akárminő lesz a háború végső kifejlődése, az oknyomozók több irányban már eredményhez juthattak. Így kétségtelen az, hogy a háború kitörését az új török rezsimnek az a rossz politikája siettetette, amely nem kezelte okosan az európai török birodalom nemzetiségeinek ügyét, nem becsülte fel az erőt, amelyek elégedetlenségéből, örökös villongásaiból az ország belső egysége, biztonsága ellen fordult. A nemzetiségek állandó zugolódása, mind gyakoribbá és véresebbé vált kitörései adtak alkalmat a szomszédos államoknak a beavatkozásra, — az most már mindegy, hogy *ürügynek*, vagy jogos és természetes *oknak* nevezzük-e ezt az alkalmat.

Nálunk, — ezt egyszer már megírtuk — a nemzetiségek helyzete, még azok legkomorabb sérelmeivel mérve sem hasonlítható a török birodalom nemzetiségeinek a háború kitörését megelőző állapotaihoz. De a török események mindenestre arra tanítanak, hogy a nemzetiségi kérdés az országnak egyik legkomolyabb ügye és hogy a nemzetiségi ellentétek tompításán, a megértés, a közeledés útjának építésén több felelősséggel kell dolgozni, mint aminővel az eddig történt. És különösen megbocsáthatatlan volt ezen a részen a koalíció strucc-politikája, amelyet Apponyi Albert grófnak ez a kényelmes álláspontja fejezett ki: „Magyarországon — nincs nemzetiségi kérdés.”

Akik tudják és elismerik, hogy *van*, — azok bizonyára örömmel veszik kezükbe azt a könyvet, amely a nemzetiségi kérdéssel most jelent meg, Goldis Lászlónak, a magyarországi román nemzetiségi párt egyik legképzettebb vezető emberének tollából. A közeledésnek, a megértésnek módjára mutat az a *forma*, amelylyel ez a könyv a nyilvánosság elé lép. A könyv ugyanis *magyar nyelven* jelent meg, s ezzel sok biznyságot tesz a szerzőnek arról a szándékáról, hogy azt a magyar politikusoknak, a magyar közönségnek meggyőzésre szánta. Amíg nemzetiségi politikusaink csak a maguk sajtójában, — vagy ami egyenesen kárhözható volt: a külföldi lapokban hadakoztak a magyarok ellen, hangoztatták sérelmeiket, jogtalanságukat, addig a megértésre még mód se lehetett. Lehet, sőt bizonyos, hogy ezzel szemben a magyar sajtó és a magyar politika egy része is egyoldalú volt, de a románok a maguk részéről ennek csökkentésére semmit se tettek.

Végigolvassván az igen sok objektivitással, mindenestrem nagy gondal és szinte kifogástalan

magyarsággal írott könyvet, — tagadhatatlanul ahhoz a tapasztalathoz érünk, hogy ez a könyv a nemzetiségi megértés útjának, a nemzetiségi békének csak a legkezdőjét jelentheti, a melytől a mindenki által óhajtott eredményt még sok idő, sok betű és sok jóakarat választja el. Nem várhatta senkise Goldistól — a ki már magával a magyar könyvnek kiadásával is merész ujitóként áll a harcos nemzetiségi politikusok között, — hogy egyszerre odaáll a magyar politikusok álláspontjának közelébe, nem is a sovíniszták, hanem a középben levők mellé. A könyv szerzőjét nagy meredek választja el azoktól a magyar publicistáktól és politikusoktól is (ezek egyikének cikkére ő is hivatkozik) akik helytelennek tartják a nemzetiségi kérdésnek egyszerű hatalmi kérdés módjára való kezelését és akik az állami érdekek védelmével nem tartják ellentétben levőnek a nemzetiségek méltányos követeléseinek teljesítését. Goldis maga se bizik abban (ezt könyvében be is vallja) hogy a magyar közvéleményt meg tudja hódítani, meg tudja győzni. Azonban újat jelent és a közeledés nézőpontjából bizonyára nem értéktelen a könyvnek az a tendenciája, amelylyel, tudunkkal, szintén az első a nemzetiségi politikusok között.

Goldis László okfejtése abból indul ki, és azon vonul végig, hogy a nemzetiségi kérdést a *gazdasági élet* törvényei kormányozzák. A nemzetiségi öntudatot a „sorsközösség által egybekapcsolt” emberek anyagi elnyomottsága, ki nem elégitett gazdasági érdekei, szűkös megélhetési viszonyai, szóval, a nyelvtől, vallástól, faji egyformaságtól külön álló okok ébresztik föl és tartják erőben. Ezen az alapon, a melylyel Goldis teljesen csatlakozik a szociáldemokrácia nemzetiségi politikájához, ő a nemzetiségi párt programjához jut el; — mások viszont egyéb eredményhez juthatnak.

Régi feljegyzések.

írta: Móricz Pál.

(A nótász.) Régi mondás, régi igazság: sirva vigad a magyar. Amde az is igazság, hogy nótázás és muzsikások nélkül nem teljes a magyar mulatság. Az oláh cigány teknőt iszkából, a szerb lovat berhel, hanem a magyarnak a cigányja ha nyáron vályogot vet is, de szüretre előszedi a muzsikát. A cigány-muzsikások legeleje mindenhol magyarnak vallja magát, a nótászó kötötte hozzánk, a nótászó változtatta magyarrá ezt a nyughatatlan vérű vándorfajt.

A nótászót senki sem szerette jobban, mint Bihar megyében a híres Szunyogh Albert földesur. A király minden kincsét odaadhatta volna a büszke nemes urnak, nem férközhetett volna hozzá a szilaj magyar lelkéhez, hanem a magyar nótászóért semmisenem volt neki drága. Biharországban ma is emlegetik egy kiváló esetét.

Tekintetes és nemes Biharvármegye urai tisztujtáshoz, vagy is inkább — mint mondották — restorációhoz készülődtek. Nagyváradon az Apollóban tartották az áldomást már a tisztujtást megelőzőleg is, persze, némelyek csupán a — medve bőrére... A tisztujtást megelőző este már kitörésig hevült a kedv és a lelkesedés. Pengett a cimbalom, sirt a hegedű, bugtak a klarinétok. Itt-ott az öreg urak megtámasztották a nehezdedő fejüket, lágyult hangon ujtották fel fiatalbkkori emlékeiket. A magyar nóta hatása a Szunyogh Albert barnapiros arcán is jókedv ró-

zsákat fakasztott, amikor egyszer csak a nagyterem egyik alsóbb végéről beledalolt a muzsikába valami üdén, édesen csengő fiatal férfihang:

Szépen legel a Marosi gulyája,
A kisasszony maga sétál utána...

Szunyogh Albertet mintha csak varázsfonállal huzzták volna, felállott a nagyfejű urak mellől, a nótázó fiatalok asztalához húzódtott s ugy hallgatta közölről a szép Marosi kisasszonynak, meg a Szivem Jancsi bojtárnak nótába foglalt regényét. Hallgatta, hallgatta Szunyogh Albert a gyönyörű magyar nótázást, de végül már nem birt a nagy érzésével, átölelte a dalos ifjút. Még az arcát is végig simogatta, kitörő lelkesedéssel így mondta a büszke nemes ur: §

— Őcsém, szólj! Miféle hivatalt akarsz holnap a vármegyénél?

— Szolgabíróságért pályázom, — felelte a nótás legény.

— Észem azt a dalos szádat, megteszünk mi vicispánnak is, ha akarod, — mondta a hatalmas dzsentri-ur és a térdére tiltette a legényt, az Apollóban, ugy nótáztak reggelig. A fogadóból mentek a restorációra és szerencsésen meg is választották szolgabírónak a Szunyogh Bertit ur — nótázó ifjút.

(Egy hortobágyi nóta.) A nóta és nóta között is van különbség. Más az urak, más a pásztorok nótázása, bárha mindakettő egy forrásból, a magyar lélekből fakad is. Híres cigányprimás Debrecenben Rácz Károly. Budapest fővárosból is so-

kan lejárnak, különösen országgyűlési képviselők, a Károly mester muzsikáját hallgatni, aki arról is nevezetes, hogy egyszeri hallásra lejátszik bármely nótát. Csupán egy hortobágyi számadó-pásztoros nótával akadt meg. Ennek olyan pogányos és meglepően változatos, hirtelen kanyarított hol fel, hol leereszkedő friss, majd vontatott hangmenete, mint a mélység és magasság öspogány magyaros nótászóval kifejezve, — hogy ezt a nótát teljesen és tökéletesen sehogysem tudta megtanulni Rácz Károly. A szövege szerint így hangzik ez a fortélyos hortobágyi juhász nóta:

Ha kimegyek szentiványi halomra,
Onnan nizek szip legelő nyájamra,
Onnan parancsolom a cselédömnek,
Csapd meg jaz elejit ...
...Arra jaz cserjésnök!

(Híres cigányok.) Dajna-Balog Bandinak, a Szemere Miklós néhai híres kisbögösének nevezetes cigány volt az apja is, az öreg rücskös Dajna-Balog. Már az 1840 es években a „fligli hornit” fujta a Boka Károly bandájában, amikor bejárták Európa fővárosait és a magyar nótával dicsőséget, aranyat szereztek bőségesen. A dicsőség bábérjai hamar elhervadnak, az aranyat még kevésbé állja a cigány, mire megöregedett, az öreg Balog cigánynak is csak a visszaemlékezései maradtak meg. Ha jókedve volt, dicsekvette az öreg:

— Négy királynak trombitáltam én! A po-

Ahhoz ugyanis, hogy mielőtt azokat a polgárokat, akik ma nemzetiségek szerint külön választják magukat, az állam és a hatóságok gazdasági létükben egyformán védik és támogatják, mielőtt a gazdasági állapot ez elbírás dolgában nem találhatnának különbséget maguk és más nyelvű polgártársaik között, és mielőtt erről őket a való élet meggyőzi, — megszűnik a nemzetiségi különválás, széthúzás, villongás igazi oka és nincs létjoga a nemzetiségi politikának. A gazdasági életben való megkülönböztetés, hátrább helyezés pedig, ha a nemzetiségek rovására föl lenne fedezhető, mindenesetre elítélni való, s abban könnyebben kap hivatást Goldis a magyarok közül, hogy a nemzetiségeket a mezőgazdasági ipari és kereskedelmi terén való fejlődésben ne korlátozzák, hogy a nemzetiségek között a kívándorlás okait szintén csökkenteni próbálják, a nemzetiségi munkások között a szociálpolitika követeléseit az állam erejéhez képest fokozatosan teljesítsék. A valóságban azonban, a gazdasági érdekek terén a megkülönböztetés és a külön szervezkedés ép a nemzetiségi politikások részéről történik, a mi tehát arra vall, hogy a gazdasági érdekeket ők a nemzetiségi politikának nem okaiul, hanem eszközeiként tekintik.

Egy könyv anyagánál való polemiára kicsi az újságcikk és ezeknek a soroknak nem is a vitatkozás célja. Hisszük, hogy a magyar közvéleményben is föléledt a nemzetiségi kérdés nagy jelentőségének tudata, a mely ösztönzést fog adni arra, hogy Goldis Lászlóval a vitát hivatott toll, a tudásnak és a történelmi igazságoknak eszközeivel, hasonló tárgyilagos hangon fölvegye. És ez az eszmeharc mindenesetre mindakét részen többeket fog eltéríteni a szélső állásponttól és talán nagy adagot közömbösít a gyűlölethől, a melylyel ma a nemzetiségi harcok sok helyütt (elismerjük: mindakét oldalon) át vannak itatva. Ma, a mikor töltünk nem nagyon messze a nemzetiségi ellentétek kifejlődésének legvégső fokát, országot repesztő hatásait láthattuk, mindent meg kell becsülni, a mi a nemzetiségi kérdést az indulatok, a kérlelhetetlen ellentétek mezejéről elviszi. Nem tudjuk, hogy Goldis László könyvének meglesz-e ez a hatása; de ebből az érdekből akkor is ro-

rosz, a szász, a dán királyoknak, meg Király Ferenc nagyságos urnak ...

Meg kell említeni, hogy Király Ferenc a debrecenieknél nagyon kedves és népszerű országgyűlési képviselője volt. Barátságos modoráért a cigányok is szerették ...

Matus Pista meg mint klarinétos volt híres cigány. A newyorki vilákiállítás alkalmával származott ki a bandával a tengerentúrra. Aféle bunkó fejű, teleshajú, hangos cigány volt ez a Matus, aki még Budapestről jól ösmerte Zichy Jenő grófot. És megtörtént, hogy a kiállítás alkalmából Zichy Jenő is kikerült Newyorkba, sőt abba a newyorki nagy vendéglátóba is betért, ahol Matus Pista hangversenyzett a bandával. Ahogy Matus meglátta a grófot, a bandából nagy vigyorogva odaszólt Zichynek.

— Jó estét nemzetes ur...

Zichy Jenő nagyot nézett a szokatlan megszólításra és mivel úgy gondolta, hogy bizonyosan más valaki helyett vétette el a vigyorgó cigány, Matushoz lépett.

— Éo gróf Zichy vagyok — illómódon bemutatatta magát.

Matus Pista kivette a mellét:

— Hagyja el a nemzetes ur, ösmerem én az urat! Dehát, instálom, tetszik tudni, itt egyenlőség van...

Zichy Jenő gróf későbbben is nevetve emlegette a bunkósfejű Matus Pistát az — egyenlőségével.

konszenzussal lehet fogadni könyvét, ha állításainak és következtetéseinek nagy részével nem is vallunk egyet.

A katonától a tisztviselőig.

— A képviselőház ülése. —

Tájékoztató tudósítás.

Budapest, december 4.

A képviselőház ma megszavazta a hadi szolgáltatásokról, a katonai fogatokról és az 1913. évi újoncjutalékról szóló törvényjavaslatokat. Ezek után a nyugdíj javaslatot tárgyalták.

(A kordon előtt.)

Az ellenzék ma reggel is megtartotta szokásos tiltakozó fölvonulását a parlament elé. Alig huszonötven gyülekeztek össze féltizenegyre a kávéházban s innen Barabás Béla vezetésével indultak az országháza felé. A vezérek közül más nem is vett részt a mai tiltakozásban. A képviselőház kapuja előtt a rendőr és csendőr kordonnál megújult a méltatlankodás.

Ma Baththyány Pál gróf tett úgy, mintha valahonnan hosszú utról tért volna haza, az akart menni a fegyveres sorfalon, s mikor visszautasították, színielt meglepetéssel ocsudott föl:

— Mi az, mi történik itt — kérdezte.

A mikor Pavlik megmagyarázta neki, miről van szó, sehogyse akart a dologba belesnyugodni.

— Ne vitatkozzunk a csendőrökkel — mondta végre Barabás Béla s a képviselők csapata erre eltávozott, s a Justh part Raaczi uti körhelyiségébe vonult, a hol az ellenzéki partok tizenegy óra után közös értekezletet tartottak.

(Az ülés.)

A képviselőház mai ülésén Tisza István gróf elnökölt. A hadi szolgáltatásról szóló törvényjavaslat volt a napirend első pontja.

Simon Elemér előadó rövid beszédben ismertette és elfogadásra ajánlotta a törvényjavaslatot.

Hazai Samu báró honvédelmi miniszter arra hivatkozott, hogy a hadseregnek, ha hadra kél, igen nagy támogatásra van szüksége. Ha két millió embert mozgósítanak, a hadseregnek naponként harmincezer métermázsza elelemre van szüksége; fel millió hatás és négyszázezer igas ló ellátása is igen nagy nehézségekbe ütközik. A kellő készletek biztosítása nélkül, mint a törökök példája mutatja, a hadsereg egyáltalán nem akcióképes. Ezért ajánlja elfogadásra a törvényjavaslatot, ezzel a jelszóval: *Vitam et sanguinem, pecuniam et laborem pro rege nostro.* (Éljenzés.)

A Ház a törvényjavaslatot úgy általánoságban, mint részleteiben vita nélkül megszavazta.

Simon Elemér előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a katonai fogatokról s az 1913. évi újoncjutalékról szóló törvényjavaslatot.

A Ház mind a két törvényjavaslatot változatlanul megszavazta.

(A nyugdíjjavaslat.)

Sándor János előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja az állami tisztviselők és alkalmazottak nyugdíjáról szóló törvényjavaslatot.

Elnök tíz percre felfüggeszti az ülést. A szünet után

Szász Károly a tanárok érdekében szólal föl; a javaslat arra hivatkozik, hogy a tanárok szolgálati idejének fölemelése azért szükséges, mert meg kell szüntetni a különbséget a tanári és a tisztviselői szolgálat között, de kéri a szót, hogy sikerül-e megszüntetni a különbséget a tanári és tisztviselői munka között? Jaj annak a nemzetnek, mely hivatali degradálja az iskolát. A tanári munkának más munkától való különbözését már Mária Terézia idejében elismerte az állam. Milyen méltánytalanság és keserűség, mely a tanárokat éri, az iskolát is éri és így a kultúrát támadja meg. Igaz, hogy a tanárok harminc évi szolgálat után nem mennek nyugdíjba, de ennek az az oka, hogy eddig nem kaptak lakáspénzt, ha nyugalmába vonultak. Ha pedig tovább szolgálnak, akkor meg pénzügyi szempontból még

kevésbé aggodalmas a harminc évi szolgálati időnek megtartása. Azt az eszmét is ajánlja a miniszter figyelmébe, hogy a nem állami tanárok nyugdíját is úgy rendezzék, mint az államiakat.

Jakabffy Elemér nem ért egyet Szász Károly lejtegetéseivel, mert ha a tanárok nyugdíjáról beszélünk, nem egy ideális tanárt tartunk szem előtt. A tanárnak egy évben 140 szünetnapja van és egyfolytában három havi szünetet élvez. Az ilyen individuumok nem igényelhetik, hogy másként bánjunk velük, mint más tisztviselőkkel.

Teleszky János pénzügyminiszter elismeri a tanári szolgálat fontosságát, de azt nem ismeri el, hogy a napirenden lévő javaslat az egész tanári kar sorsára döntő befolyású. A tanárok érdekében a kormány többet tett, mint bármely más kormány; a státuszrendezéssel együtt határozta el a kormány, hogy a harminc évi szolgálati idő mely úgy sem volt eléggé megokolva, föl emeli harmincöt évre. Ezt különben már Apponyi idejében is elhatározta a kormány. A szolgálati idő fölemelése egyáltalán nem sérelmes a tanároknak néve, mert a tanárok több nyugdíjat fognak kapni, mint eddig; az új előny, melyben részesülnek a tanárok, nem oly nagy, mint más tisztviselőké, de azért elég nagy. Aggodalmi vannak a tekintetben, hogy vajon azok a nagy áldozatok, amelyeket a kultúra érdekében hoztunk, meg fogják-e teremteni gyümölcsüket? A törvényjavaslat különben mégsem lehet olyan nagyon rossz, ha Szász Károly azt kéri, hogy a javaslat terjesztésébe ki a nem állami tanárokat is; ez a kiterjesztés különben meg fog történni. (Taps).

A Ház a törvényjavaslatot általánoságban megszavazta.

A részletes tárgyalás során Sándor János előadó néhány apró módosítást ajánlott, melyeket szintén elfogadott a Ház.

A 31-ik szakaszt Nagy Ferenc felszólalása és Teleszky János pénzügyminiszter hozzájárulása után a módosítással fogadták el, hogy az egyetemi tanárok harmincöt évi szolgálat után nyugdíjba mehetnek.

A többi szakasznál felszólalás nem volt és a javaslatot részleteiben is elfogadta a Ház.

Megszűnik

a függetlenségi grófok sztrájkja.
(A politika eseményei. — Betiltott népgyűlés.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, december 4.

Kormánykörökben teljesen jogosulatlanul tartják azt a zajos akciót, amelyet az ellenzék a kormány által előterjesztett kivételes törvényjavaslatok ellen támaszt. Rámutatnak arra, hogy ezeket a törvényjavaslatokat a jelenlegi komoly időben az ország védelmének céltudatos és helyes megszervezése érdekében feltétlenül meg kellett alkotni és hogy ezekből az intézkedésekből teljesen hiányzik az a célzat, amit az ellenzék bele-magyaráz, hogy velük és általuk, esetleg ürügyet keresnek a közszabadságok elközbizására. — Ezt a célzatot a javaslatok egész strukturája kizárja, azonfelül el sem képzelhető, hogy egy kormány mesterséges háborús bonyodalmakat, vagy mozgósításokat rendeljen el csak azért, hogy kivételes intézkedéseket életbe léptethessen. Aki tudja azt, hogy az ilyen csapatösszevonások milyen óriási összegeket emésztnek fel és hogy azonfelül egész Európának szemét igen kellemetlen módon irányítani az ország felé, az tisztában lehet azzal, hogy az ellenzék által feltételezett lehetőség be nem következhetik és hogy ennek a feltételezése is nevetséges. Végezetül utalnak arra, hogy amikor a törvényjavaslat igénybe óhajtja venni a polgárokat az 50 ik életéig, úgy ez nem jelenti azt, hogy ezeket a polgárokat, esetleg háboruba viszik, hanem jelenti azt, hogy szükség esetében őket a hadi állapottal kapcsolatos egyéb szolgálatokra fogják igénybe venni, amely szolgálatok semmiféle veszedelemmel rájuk nem járnak. Egyébként a képviselőház mai ülése alatt nyilvánosságra jutott, hogy az annexió válság

idején a koalíciós miniszterek teljesen hasonló törvényjavaslatot terjesztettek a kabineti irodához és ahhoz az előszankciót el is nyerték. A parlament elé pedig ez a javaslat csak azért nem került, mivel azt a bekövetkezett fordulat feleslegessé tette. Ez a tény az ellenzéknek, különösen pedig a volt minisztereknek a jelenlegi kormány javaslatára ellen indított akcióját egész sirlmasságában mutatja be és tanuskodik róla, hogy mennyi képmutatással dolgozik a kisebbség.

Az ellenzék a Házban.

Annak a bojkottnak ellenére, mellyel az ellenzéki pártok a képviselőház tanácskozásától távol tartják magukat, *Giesswein* Sándor és *Lengyel* Zoltán tudvalevően kezdettől fogva részt vett a költségvetés tárgyalásában. Az ellenzéken keserű érzésekkel vettek tudomást *Giesswein* és *Lengyel* szerepléséről, mint akik viselkedésükkel megtörték az általános sztrájkot s ezzel segítségére siettek a kormány és a többség politikájának.

Ugy látszik azonban, hogy az ellenzéken másokban is megvan a hajlandóság *Giesswein* példájának követésére. Erre vall legalább, hogy tegnap megjelent a Ház folyosóján *Kelemen* Samu is, ma pedig a Justh párti *Tüdös* János nézett be egy fordulóra. Se *Kelemen*, se *Tüdös* nem mentek ugyan be az ülésterembe, de a munkapárton úgy vélekednek, hogy: egy a kuckó a kemencével s hogy aki a folyosóig jött, az nem áll meg a küszöbön, hanem lassankint beljebb kerül s hogy ezek a szaporodó megtérések még is csak azt mutatják, hogy az ellenzék nem egészen egységes a „csonka parlament” ellen való tiltakozásban.

A képviselőházi őrség.

A képviselőház véderő-bizottsága ma délben *Hazai* Samu báró honvédelmi miniszter részvételével *Tallian* Béla báró elnöklésével ülést tartott, amelyen *Simon* Elemér előadása mellett *Pongrácz* János báró és *Okolicsányi* László felszólalásai és *Hazai* Samu báró honvédelmi miniszter fölvilágosításai után úgy általánosságban, mint részleteiben egyhanguan elfogadta a közigazgatási bizottság által már elfogadott módosításokkal a képviselőházi őrség fölállításáról szóló törvényjavaslatot.

Betiltott népgyűlés.

A budapesti rendőrfőkapitány *Justh* Gyula, *Battányi* Tivadar gróf, *Buchinger* Manó budapesti lakosoknak bejelentését, hogy az országos függetlenségi és negyvennyolcas párt, az általános egyenlő és titkos választói jog országos szövetsége és a szociáldemokrata párt december 5 én este nyolc órakor az Aréna-ut 68. szám alatt az építőmunkások otthonában gyűlést akar tartani „a kormány statáriális javaslatai és a politikai helyzet” napirenddel, nem vette tudomásul, és nem engedte meg a népgyűlést. A megokolásban azt mondja a főkapitány, hogy a gyűlésen résztvevők köréből, a nélkül, hogy a bejelentők felelősségre vonhatók lennének, gyakran a legfelsőbb uralkodóházat sértő kifejezések hangzanak el és e miatt már a múltban is föl kellett oszlatni ilyen gyűlést.

Beszélt obstrukció?

Budapest: Politikai körökben ma az a hír volt elterjedve, hogy az ellenzéknek ki nem zárt tagjai a pénteki ülésen megakarnak jelenni a képviselőházban, hogy a kivételes intézkedésekre vonatkozó törvény keresztül vitelét megakadályozzák, vagy legalább is beszédekkel megnehezítsék. Ellenzéki körökben ezt a hírt nem erősítik, azonban meg sem cáfolják.

Felbomlik a balkáni szövetség.

— Görögország és Montenegró izzátságai. —

Távirati tudósítás.

Bécs, december 4.

A Südslavische Korrespondenz jelenti Belgrádból: Tegnap este katonai körökben az a hír terjedt el, hogy *Görögország* kilép a Balkán szövetségből. Egyidejűleg érkezett sürgönyök azt jelentették, hogy a *fegyverszünetet* *Görögország* nélkül kötötték meg. Kétségtelen, hogy a Balkánliga már nem létezik, mert Atén és Szófia között nem lehetett áthidalni a nehéz differenciákat, amelyek oly komolyak, hogy *Bulgária* és *Görögország* között valószínűleg katonai konfliktus keletkezik. Annak bizonyosságául, hogy milyen laza a Balkán szövetség katonai kerete, rámutatnak arra a tényre, hogy csak nagy nehezen lehetett Montenegrót visszatartani attól, hogy a maga számlájára operáljon. Bulgáriának az az kellett megfenyegetnie *Miklós* királyt, hogy *azonnal* megvonja a már folyósított *pénzeszegeket*, ha nem mérsékli rendkívül magasra fokozott követeléseit. A Balkán szövetség többi tagjai azzal vádolják *Görögországot*, hogy hosszabb idő óta szeparatistikus törekvései vannak. Az sem volt titok, hogy Aténben megjelent két török delegátus, hogy külön megegyezést kössön *Görögországgal*. *Kiamil* pasának tehát tényleg sikerült még a Balkán szövetségről kiállított okirat aláírása előtt szétugratni a katonai allianszot és ez a bécsi külügyi hivatalban nyugtalanságot keltett a Balkán helyzet jövő kialakulását illetőleg. Szerbia arra törekszik, hogy lehetőleg belső kapcsolatot teremtsen Bulgáriával, hogy ezáltal a hátát fedezze.

Berlin: Politikai körökben az a vélemény, hogy *Ferdinánd* király azért sietett a fegyverszünet megkötésével, mert komoly ellentétek vannak a Balkán szövetség tagjai között. *Bulgária*, amely a háború legnagyobb terhet viselte, a legnagyobb veszteségekkel zárja azt le, míg a szövetségesek, akik rendszerint csak kisebb török csapatokkal állottak szemben, nem szenvedtek nevezetesebb veszteségeket. Azért vált tehát sürgőssé Bulgáriára a fegyverszünet, mert még meglévő haderejét kimélni kell, hogy szövetséges társaival keletkezhető háborúban megfelelő sullyal léphessen fel. Ha Bulgáriának le kell mondanai *Drinápolyról* és nem kap utat a *Márványtengerhez*, akkor egész határozottan azt fogja kívánni, hogy *Szalonikiig* hatolhasson előre. Ezen a ponton tör majd ki teljes erejével *Görögország* és *Bulgária* között az ellentét.

Konstantinápoly, december 4. A törököknél nagy örömet keltett az a hír, hogy *Görögországot* kikapcsolták a fegyverszünetből. *Görögország* ezt az eljárást árulásnak minősíti és kétségbevonja *Szerbia* és *Montenegró* lojalitását, amelyek még tegnapelőtt kijelentették, hogy nem fogadják el a fegyverszünetet. *Görögország* azzal vádolja *Bulgáriát*, hogy *Kioszt*, *Mitilénét*, a blokádot illetőleg idejekor bejelentett követeléseit egyszerűen nem vette tudomásul. Arról is panaszkodnak a görögök, hogy az utolsó hivatalos találkozás alkalmával a megjelent görög delegátusokat nem mutatták be a törököknek.

Atén, december 4. Az aténi távirati iroda jelenti: Miután *Törökország* nem fogadta el a szövetségesek föltételeit, sőt ellenföltételekkel állott elő, melyek odairányulnak, hogy a helyőrségek ne csak megmaradjanak hadállásaikban, hanem friss élelmet is kapjanak s miután nem akarta a esztendőszai erődtéseket sem kiüríteni. — *Görögország* amellott volt, hogy a szövetséges balkáni államok ezeket a föltételeket visszautasítsák és közösen felvassák *Tráciában* a katonai műveleteket. Ha *Törökország* tárgyalni akar, akkor a szövetségesek *Görögország* nézete szerint jobb föltételeket fognak elérni a háború folytatásával, mint a fegyverszünettel. Vasárnap a bel-

gár meghatalmazottak a helyőrségek friss élelmeivel való ellátását visszautasították. *Görögország* katonai köreiből mindazáltal az a nézet, hogy amíg *Törökország* az eredeti föltételeket nem fogadja el, jobb lesz a háborút folytatni és a szövetségeseknek minden rendelkezésre álló, ez idő szerint igen tetemes haderőt *Tráciába* küldeni.

Obstrukció Ausztriában.

— Parlamentí munka a tizennegyedik szakasszal. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, december 4.

Schober osztályfő az igazságügyi bizottság mai ülésén a kormány nevében kijelentette, hogy a kormány feltétlenül ragaszkodik a hadiszolgáltatási törvényjavaslatok változatlan elfogadásához. Emiatt a helyzet nagyon kiélezedett és a cseh radikálisok *azonnal* hozzáfogtak az obstrukcióhoz.

Egyik képviselőjük az igazságügyi bizottságban *Schober* osztályfő nyilatkozata után obstrukciós beszédbe fogott, amely több óra hosszúságú is eltartott.

A többi pártok nagyon el vannak kedvetlenedve, ami abban az összeszólalkozásban is kifejezésre jutott, amely *Stürgh* gróf miniszterelnök és *Redlich* képviselő között lefolyt. A legtöbb többségi párt még nem hozott kötelező határozatot, az új-német pártszövetkezet kivételével, amely mai tanácskozásán kijelentette, hogy legalább a hadiszolgáltatási törvényeknek határidőhöz való kötését kell követelni. A többi német pártban az az eszme merült föl, hogy a német-magyar közeledési kísérletre való tekintettel közvetlen érintkezést keressenek a magyar parlamenttel a hadiszolgáltatási törvények dolgában. Arról is volt szó, hogy egyenesen *Tisza* István grófhoz forduljanak és vele igyekezzenek az osztrák képviselők által kívánt módosítások dolgában megegyezést létesíteni.

A véderőbizottság délután folytatta a mozgósítás folytán behívottak segélyre szoruló családtagjainak támogatásáról szóló törvényjavaslat tárgyalását. A közigazgatási bizottság pedig szintén délután folytatta a hadiszolgáltatásokról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Reuter osztályfőnök itt a negyedik szakasz tárgyalása során reámutat arra, hogy a törvény rendelkezései kedvezőbbek, mint a hasonló német és francia törvények, amelyek korhatárt nem állapítanak meg. Konstatálja különben, hogy a negyedik szakasz alapján a személyi szolgálatra be rendeltek sohasem fogják fellegyerezni.

Lammassch dr. egyetemi tanár szakértői vélemény alapján kifejti, hogy tény az, hogy a javaslat 4 ik és 6 ik paragrafusa alapján követelt hadiszolgáltatások népjogok szabályaival nem állanak ellentétben.

Többen felszóltak még majd a csehek formálisan obstruálni kezdtek.

Redlich dr. rámutat arra, hogy hír szerint a magyar törvénynek különösen a 9-ik paragrafusa másképen van szövegezve. Kijelenti, hogy Magyarországon a munkák végzésére behívottak polgári biztos alá rendelteknek, aki esetleg segélymi kérdésekben is dönt. Miután a közös ügyekre vonatkozó törvényes rendelkezésekben, mint például a delegációkra vonatkozóban tudvalevőleg tényleg jelentékeny eltérések fordulnak elő a szövegezésben, felvilágosítást kér, vajon ebben az esetben a szövegek tényleg azósszerint egytormán hangzanak-e. Kéri a 9-ik szakasz magyar szövegének közlését.

Zorger dr. miniszteri tanácsos a kormány képviselője a hadiszolgáltatásokra vonatkozó kormány javaslat közjogi természetét fejtegeti. Kijelenti, hogy a hadiszolgáltatások a háború körébe tartoznak és ezért a két birodalmi féllel közös ügyek alá sorozandók.

Több felszólalás után Hübschmann dr. kifejti, hogy pártja, a csehek, a javaslat ellen fognak szavazni. Ilyen körülmények között más rendelkezésre álló eszközökkel is harcolni fog nemcsak ellenzéki álláspontja miatt, hanem mindenekeiért azért is, mert a javaslatok az állampolgároknak legprimitívebb jogait is veszélyeztetik.

A véderőbizottság délutáni folytatólagos ülésén, amelyen az új kivételes törvényeket tárgyalják, folytatták a cseh radikálisok az obstrukciót. Hübschmann cseh radikális képviselő több mint négy órán át beszélt. Ha az obstrukciót a cseh radikálisok tovább folytatják, az osztrák kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy ezeket a rendkívüli törvényjavaslatokat a 14-ik szakasz segítségével fogja törvénytöréssé emelni.

Budapesten

tárgyalják a balkáni békét.

— A fegyverszünet feltételei. —

Saját tudósítónktól.

Arad, december 4.

A Balkán háborút befejező béketárgyalások előkészítése ma már annyira előrehaladó, hogy arról is komoly szó esik: hol legyenek a béketárgyalások. Idáig az volt a hír, hogy Londonban ülnek össze a balkáni és török megbízottak a béke feltételeit megállapítani. A berlini Lokalanzeiger most azonban új és szinte szenzációsnak mondható tervről szerzett értesülést. Arról van ugyanis szó, hogy a béketárgyalások helyéül újabban a balkáni harctérhez közelebb eső fővárost szemelték ki és különösen török részről melegen pártolják azt a gondolatot, hogy a békekötések Budapesten tanácskozzanak.

Törökország a monarchia és Szerbia között fenforgó ellentétek megszüntetésére lát esetleg módot ezzel a budapesti béketárgyalással. Kétségtelen, hogy Szerbiára csak jó és jelentős hatással lenne, ha megbízottait a magyar fővárosba, a monarchia földjére küldhetné és ezeknek a megbízottaknak a balkáni béke feltételeinek vitatásán kívül arra is jutna alkalmuk, hogy személyes érintkezéssel, tapasztalatokkal közelebb vigyék a megértéshez a monarchia és Szerbia konfliktusát. — Meg lesz-e ez a béketanácskozás, belekerül-e a történelembe a véres háborút befejező budapesti békekötés, ez még kérdéses, de az, hogy ilyen terv felvetődött arra vall, hogy Törökországban is többet, komolyabban foglalkoznak a jövő balkáni béke, európai béke fentartásával, mint — Szerbiában.

Mit tartalmaz a fegyverszünet?

Szófia, december 4. A fegyverszünetről szóló jegyzőkönyvet tegnap este nyolc órakor írták alá, Bulgária részéről Danev szignálta. A jegyzőkönyv pontjai ezek:

1. A szembenálló seregek megmaradnak a fegyverszünet megkötésekor elért hadállásaikban.

2. Az ostromlott várak helyőrségei a fegyverszünet alatt nem kapnak friss élelmet.

3. A bolgár hadsereg élelmezése a Fekete tengeren és Dinápolyon át történik, még pedig a fegyverszünet tizedik napjától kezdve.

4. A béketárgyalások december 13-án Londonban kezdődnek.

Konstantinápoly: A fegyverszünetre vonatkozólag írt jegyzőkönyv így szól: Az előzetes béke feltételeinek megállapítása és ennek lehetővé tétele végett Törökország, Bulgária, Szerbia és Montenegró kormányai fegyverszünetet kötöttek bizonytalan határidőre. Ha a két fél a béketárgyalásokra vonatkozólag nem egyezik meg a háború folytatása válna szükségessé, ezt 48 órával előbb be kell jelenteni egymásnak. A mindkét részről való csapatok kontaktusát akadályozó semleges zónákat mindkét fél vezérkarai fogják megállapítani. E zónák megállapítása végett a montenegróiak külön delegátusokat küldenek Szkutariba, a bolgárok Drinápolyba és a szerbek a nyugati hadsereghez és ezek a delegátusok az ottomán delegátusokkal fognak tárgyalni.

Szófia: Danev, a szobranje elnöke és Todoroff pénzügyminiszter holnap elhagyják a főhadiszállást, hogy Szófiába térhessenek vissza. Azt hiszik, hogy a király is vissza fog térni. Akkor fogják dezignálni a béketárgyalásokra a delegátusokat.

Rendes állapot.

Szófia: Holnaptól kezdve a behozatali és kiviteli forgalom az egész országban a rendes módon fog megindulni, mert a vasutakat az áruszállításra ismét rendelkezésre bocsátják.

Az utolsó vérengzések.

Konstantinápoly: A kormány már intézkedéseket tett, hogy élelmiszereket küldjön Drinápolyba és Szkutariba. A megszállott helyek lakossága oda mehet, ahová akar. A félhivatalos török sajtó élénken kifogásolja, hogy Görögország nem csatlakozik a fegyverszünethez és úgy magyarázza Görögország magatartását, mint a Balkán szövetség hiányos összetartásának bizonyítékát. Törökország folytatni fogja a háborút Görögország ellen, míg a görögök el nem ismerik Törökország álláspontját. Görögország kormánya a fegyverszünetért Janina és Chios átadását kívánja, ahol az ellenségeskedések még tartanak és nem engedte meg a blokádot megszüntetését.

Rieka: Martinovic tábornok jelentése szerint a törökök tegnap este a Kiri pataktól Vrakáig terjedő vonalon erős kirohanást kockáztattak meg a montenegrói állások ellen azzal a szándékkal, hogy áttörjék a montenegróiakat vonalát. Röviddel ezután heves tüzelés indult meg mindkét részről és több órai harc után sikerült a montenegróiaknak a törököket erős veszteséggel visszaverni és sikerült Sziroka Gora-t megszállni és az ütegeket felállítani. Ezzel a montenegróiak a Szkutari elleni ostromban tetemes előnyt vívtak ki. Tegnap a montenegróiak részéről egy tiszt és hat közlegény elesett és többen megsebesültek. A törökök veresége jelentéktelen.

Frankfurt: Rómából táviratozzák: Egy bankigazgató írja Szalonikiból, hogy a városban sokkal nagyobb az anarchia, mint a görögök benyomulása előtt. A görög katonák barbársága hallatlan. A legények a tisztak szemellettára követik el a kegyetlenségeket. Ezen vérszemét kapott a Szkutariba becsődült görög népség és a mohamedán asszonyok közpredái lettek a görögöknek.

Görögország gondolkozik.

Szófia: A bolgár meghatalmazottak Bulgária, Szerbia és Montenegró nevében aláírták a fegyverszünetet. Görögország 24 órai határ időt tartott fenn magának a jegyzőkönyvhöz való csatlakozásra.

Konstantinápoly: Illetékes helyen szerzett információk szerint több, mint bizonyos, hogy Görögország csatlakozni fog a többi Balkán államok álláspontjához a fegyverszünet dolgában, s aláírja a szerződést, mert belátja, hogy magatartása által, csak az elért sikerek gyümölcsöztesítését akadályozná meg.

Az optimista török külügyminiszter.

— Aki rózsáknak látja a helyzetet. —

Konstantinápoly, december 4. Noradungian török külügyminiszter egy újsággal folytatott beszélgetése folyamán ezt mondta:

— A fegyverszünet még nem jelenti a békét, de ha a balkáni államok okosak, akkor a béke nemsokára létre fog jönni. Ha azonban a tárgyalás minden várakozás ellenére meghiusulna, akkor Törökország kész a háborút a legnagyobb energiával folytatni. Törökország ma nagyon kedvező katonai helyzetben van, fegyverkezése most már teljes és bármely ellenséggel szembeállhat.

— Mi fog Drinápolylyal történni, ha a béke létrejön? — kérdezte az újsággal.

— Drinápoly török marad, felelte a miniszter.

— És a környező területek?

— Trácia is és még sok más terület a törököknek marad.

— És Szaloniki?

— Szaloniki is a törököknek marad.

— De ha a görögök mindenáron meg akarják tartani?

Noradungian erre a kérdésre mosolygott és nem adott választ.

— Önök tehát még mindig biznak Törökország jövőjében? — kérdezte az újsággal.

— Erről kételkedni a legnagyobb bűn volna, felelte a miniszter. — Az oszmán birodalomnak még számtalan kiapadhatatlan forrása és segítőeszköze van, ellenben a balkáni államok ki vannak merülve.

Románia és Magyarország viszonya. Bukarestből táviratozzák: Az *Universul* című lap foglalkozva Lukács miniszterelnöknek a képviselőházban mondott beszédével, a következőket írja: Soha sem kívántuk Károly királynak Gyulaféheváron való megkoronázását. A magyar miniszterelnök nyilvánvalóan Bazilescu egyetemi tanár egy cikkére gondolt, amely az *Universul* hasábjain jelent meg és az összes románok egyesülésének eszméjéről beszélt. Ez a cikk nem a szerkesztőségben íródott, sem pedig nem volt benne szó Károly királynak Gyulaféheváron való megkoronázásáról. Lukács miniszterelnök információja nyilvánvalóan tendenciózus. Itt köztudomású, hogy az *Universul* hírszolgálati lap, amelynek szerkesztősége semminemű politikai kérdésekben nem foglal állást. Jól értesült magyar helyen ezekhez a következőket jegyzi meg: A miniszterelnök információja teljesen helyes. Azt közvetve megerősítik azzal, hogy elismerik a szóban lévő cikk megjelenését. Azt azonban egy Bazilescu nevű tanár munkájaként állítja oda. Valószínű, hogy Bukarestben igyekeznek az ilyen fejtegetések jelentőségét csökkenteni és Románia higgadt közvéleménye belátni kezdi az ilyen kísérletezéseknek aggodalmas voltát.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Egy lelkész a mozikról. Az aradi katolikus kör ma délután tartotta meg szépszámú közönség előtt harmadik felolvasását, amelyen Szekeres László dr. aradi minorita rendtag volt az első előadó. Szekeres dr. a mozi káros hatásáról, helyesebben szólva bizonyos irányú mozgó fényképeknek különösen a serdületlen fiatalságra káros hatásairól beszélt. Az erotikus szerelmi történetektől, a detektívkepektől óvta a fiatalságot és kapcsolatot keresett az ilyen moziképek és a fiatal bűnösök szaporodása között. Végeredményében Szekeres dr. is elismerte a mozi kulturális jelentőségét és nagy jövőjét az ismeretterjesztés, oktatás, művelődés terén. — Wagner József dr., Reicher Jenő, Bardt Dezső, Unger Ernő és Müntermüller József Mozart klarinet kvintettjét adták ezután elő, Ách Margit pedig zongorázott. Végül Kiss Menyhért dr. tartott előadást a feminizmusról.

Belgrád háborúra készül.

— Izgalmas jelenetek. —

Távírat tudósítás.

Belgrád, december 4.

Belgrádból most érkezett vissza egy újságíró, a ki a helyszínen szerzett tapasztalatairól a következő érdekes dolgokat közli velünk:

A magyar vasutasoknak, akiknek jórésze szabadkai, India állomásnál fehér jelzősávot kell tenniük a seprájukra, olyant, aminőt nagygyakorlatok alkalmával az „ellenség” visel. Ez a fehér sáv azért szükséges, hogy szürkületkor a magyar katonák, aki feltűzött szuronnyal és élesre töltött fegyverrel vigyáz a Száva partján és a Duna mentén, tudja, hogy jóbarát, a magyar állam szolgája az, aki fehér jelzőszalaggal közeledik.

A vasutasoknak nem szabad elhagyniok Belgrád állomást, melynek magyar tisztviselői megvannak erősítve, mert a hangulat a szerb fővárosban olyan, hogy nem tudni, mely pillanatban akad egy elvakult szerb, aki megünván a diplomaták huzavonáját, megkezdi a háborút és lelövi, vagy leszurja a magyar vasutast, aki talán alig egy órával előbb municiót, vagy katonát hozott a szerb hadseregnek.

Jellemző, hogy Belgrádban a vasuti portás Manlicherrel és sok éles tölténnyel van felszerelve.

Belgrád hangulata a háboru vágyától izzó.

Az iskolákban nincs előadás, mindenütt sebesült katonákat ápolnak, a kávéházak és a vendéglők egyrésze is kórháznak van berendezve. Azoknak, akik nem katonák, még nem elég a vér, amely ott lent Kumanovo, Üszküb és Csataldzsa körül folyt. Az intelligencia is azt mondja:

— Ha a mi katonáink vérezték, folyjon a svábok vére is.

Itt készpénznek vesznek minden hirt, amit a tulzó rémlátás a délvidéki szerbek mozgolódásáról mond. Arra számítanak, hogy a magyarországi szerb városok segítenek majd nekik a szerb háboruban.

A szerb főváros nagyon komolyan készül a háborúra.

— Megyünk titeket felszabadítani, ahogy a török iga alól felszabadítottuk testvéreinket! — így beszélnek a belgrádiak a néhány magyar, aki Belgrád utcáin, vagy a Hotel Moskau füstös kávéházában megfordul, jól teszi, ha nem mondja meg, hogy nem kérnek ebből a felszabadításból, mert okos ember nem vitatkozik ezekkel az izzó tekintetű, a nem várt diadaloktól és saját önhittségüktől megmámorosodott emberekkel.

A szerb főváros népe hőbeszédű és maga csinálja a haditervet. A török háboru előtt és a háboru alatt — így mondják a kávéházi stratégák — kitűnő szolgálatot tettek a komitácik. Ezek a szervezett bandák, amelyek gyilkoltak, gyújtogattak, bombákat hajítottak, épületeket robbantottak. A magyar falvakba és a szerbek lakta városokba is jut majd ilyen komitációs banda s ha kitör a háboru, az éjszaka sötétjében felgyújtott és felrobbantott középületek fénye fogja mutatni a szerbeknek az utat.

Csak az a fantázia bizhat abban, hogy a magyarországi szerbek beállanak a komitációs bandákba, amely történeteket mesél, hogy a behívott magyarországi szerb tartalékosok állítólag ilyen nyilatkozatokat tesznek:

— Felvesszük Ferenc Jóska ruháját, de Péter királyért fogunk benne harcolni.

Mert Belgrádban ilyesmiről is tudnak. Mesélik, hogy Újvidéken Péterváradon hány szerb anyanyelvű katonát löttek agyon, hányat esaktak be, améért nem akart bevonulni és azért, mert

nyíltan kijelentette, hogy Péter király mellett és szerb testvéreiért fog küzdeni.

Ezekből a hírekből természetesen egyetlen szó sem igaz, amde veszedelmes volna Belgrádban cáfolgatni őket, mert a svábát, aki nem lelkesedik a lelkesedőkkel, könnyen veszedelem érheti itt.

A szerbség háborus kedvére és hangulatára jellemző az a temetés, amely vasárnap délután ment végbe a belgrádi vasuti állomásról.

Egy hadnagyot temettek el, aki a samaci katonai kórházban halt meg és holtestét hazahozták Belgrádba.

Délután 1 óra 52 perckor érkezett meg a belgrádi állomásra a szabadkai gyorsvonat, két órára volt jelezve annak a vonatnak az érkezése, mely a holtestet hozta. Ott maradtunk az állomáson.

A vonat megérkezett. A koporsót leemelték. Egy fehérhaju matróna és egy szép, kissé kövér piros arcú leány jött utána. Mindkettő könyezett, de azért úgy látszott, mintha élveznék azt a részvétet és népszerűséget, amely a halott hős révén nekik kijutott. Az elhunyt édesanyja és nővére volt a két nő. Mikor a koporsót leemelték, ráerősítették az elhunyt hadnagy diszcsákóját és kardját. A koporsó födelét krizantém borította, az első gárdaezred zenekara játszott, a nagy szakállu pópák énekeltek és a hangzavart növelte a tömeg ordítása.

Az indulatos kiáltások ellenünk irányultak, a dühös tekintetek felénk meredtek, akik — néhányan magyarok — egyedül voltunk igazán meghatottak ebben a sok-száz főnyi tömegben, mely a halott koporsóját körülvette.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Csalással vádolt gyógyszerész. Az arad-megyei Honcő községben volt gyógyszerész Vámosi Péternek, aki csődbe jutott. Az aradi ügyészség család miatt vádiratot készített ellene, mert állítólag az Arad csanádi vasutaktól és a munkáspénztártól járó követelését átcedálta Vojtek és Weisz aradi drogéria tulajdonosokra, de az összeget ő vette föl még mielőtt az aradi Vojtek és Weisz cég, (amely hitelezője volt Vámosinak) hozzájuthatott volna. A mai főtárgyaláson Vámosi azt igyekezett bizonyítani, hogy jóhiszeműen járt el. Az általa bejelentett bizonyítékok beszerzéséig elnapolták a tárgyalást.

§ Jubiláló ügyvéd. Az aradi ügyvédi kamara elnöke, Szalay Károly 50 éves ügyvédi jubileumának megünneplését előkészítő rendező bizottság mai napon tartott ülésében véglegesen megállapította az ünnep programját. Schütz Henrik dr. ügyvédi kamarai titkár jelentést tett az összes hatóságok, a társ kamarák és az egész városi polgárság széles rétegeiben megnyilvánuló érdeklődésről, mellyel az általános, őszinte tiszteletnek örvendő jubiláns elnök ünnepélye iránt viseltetnek. Már most megállapítható, hogy ezen a ritka ünnepélyen, melyet még kevés ügyvéd ért el, a bírósággal karöltve az összes közhivatalok főnökei és a társadalom legelőkelőbbjei részt kívánnak venni, hogy ezzel nemcsak az ünneplést személye iránti rokonszenvüknek, hanem a kiváló életű ügyvédnek és ezzel a hivatását nemesen és méltósággal betöltő ügyvédi karnak is, az elismerés és tisztelet adóját leróják. Hogy az ünnepélyen való részvételre az előjegyzés eszközlése minél könnyebben hozzáférhető legyen, e célból a rendező bizottság aláírási íveket helyezett el a vasárnap, e hó 8 án a Központi Szállóban rendezendő társaságban való részvételre. Nyen aláírási ívek vannak: az Aradi Kaszinó egyletnél, az Aradi Lloyd-társulatnál, az ügyvédi kamaránál, az összes aradi pénzintézeteknél, az aradi Ipar és Népbank pénzváltó üzletében, és végül az összes közhatalóságok főnökeinél. Az ünnep programja: Dél előtt 11 órakor díszülés a város háza közgyűlési termében, utána délután 1 órakor társaság a Központi szállóban. A rendező bizottság az ügyvédjelölteket is meghívta,

hogy ezen az ünnepélyen, mely oly szívet fel-emelőnek ígérkezik, megtanulják, hogy miként becsüli meg a polgárság és társadalom azt a férfit, aki egy emberéletet töltött el tisztességes és kiváló ügyvédi hivatásban.

Kivégzett közkatona.

— Halálos ítélet árulás miatt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 4.

Feltűnő eseményről értesülünk. Az esemény maga már napokkal ezelőtt történt, azonban a katonai hatóság eddig lehetlenné tette az ügy nyilvánosságra hozatalát. Temesvárott történt az izgalmat keltő eset, de úgy a temesvári sajtó, mint az ottani polgári haóságok előtt sikerült eltitkolni. (A temesvári sajtó különben csak azt hozza nyilvánosságra, amit a rendőrség kegyesen megenged neki!) De mi az esetleges cáfolat ellenére is fentartjuk abszolút megbízható helyről szerzett, következő adatainkat.

A lapok pancsovai távirat alapján azt jelentették, hogy két szerb papot letartóztatott a csendőrség. Az egyik letartóztatás mögött szokatlan esemény lappang. Napokkal ezelőtt a temesvári 61-ik gyalogezred szerb származású közkatona este táviratot adott fel egyik belgrádi polgár címére. A távirat így szól: *holnap megtörténik.* A táviratot felvevő postahivatalnok gyanusnak találta az ügylet és jelentést tett fölöttes hatóságának, amelynek utasítására a sürgönnyt visszatartotta. A esetet a temesvári hadtestparancsnokságnak mindjárt másnap tudtul adták. A szerb közlegény holmiját átkutatták és a ládájában egy kézi bombát találtak. Aradról két hadbíró hivatkozva az ügy megvizsgálására, akik előtt a közlegény töredelmesen bevallotta, hogy a kézi bombával felakarta robbantani az egyik temesvári lőporos raktárt, akkor, amikor oda szolgálatra vezényelték ki. A fiu sirva vallotta a következőket:

— Egyik Temesvár környékbeli szerb pap hosszabb biztatására vállalkoztam erre, a pap 20.000 koronát ígért nekem. Ezt az összeget Belgrádból küldötték volna nyomban azután, ha a lőpor tornyot felrobbantom.

E vallomás után azonnal letartóztatták a megnevezett szerb papot, a hadbíró pedig távirati intézkedést kért a hadügyminisztériumtól, statáriális eljárás végrehajtására a katonával szemben. A hadbíró ugyanis golyó által való halálra ítélte a bakát. A hadügyminiszter távirati utasítására a halálos ítélet meghozatala után való napokban végze is hajtották a halálos ítéletet. A börtön egyik nagyobb termében történt meg a kivégzés, amelyet három gyalogos katona hajtott végre. A három katonát a kivégzés után való napon a hadsereg három különböző ezredébe, három határvárosba helyezték el.

Az senkit se tévesszen meg, hogy Temesvárott ezt tagadni fogják. A szerb vezérkari tiszt letartóztatását is tagadják és mégis bebizonyult, hogy igaz.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Szerbia háborút akar.

(A bujkáló Oroszország. — Moratóriumot kap-e Magyarország? — A nagykövetek tanácskozása.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, december 4.

Szerbia, Oroszország és monarchiánk között még mindig nem szűnt meg a feszültség, amelynek okai a cár kormányának makacs hallgatásában keresendők. Szerbia ravasz módon úgy szeretné föltüntetni ezt a hallgatást, hogy Oroszország hallgatólág támogatja a szerb törökvéseket.

Amíg a diplomáciai huzavona tart, addig a megrongált gazdasági viszonyokat Magyarországon a moratórium gondolatával óhajtják megjavítani. A magyar parlament elé beterjesztett ugynevezett kivételes intézkedésekről szóló törvényjavaslatban ez is föltalálható. A bécsi sajtó a legnagyobb dühvel rontott emiatt ellenünk. Ez ma nyilatkozatra bírta a hivatalos köröket is.

Ugy látszik különben, hogy hamarosan nem lesz döntés a szerb konfliktusban. Monarchiánk ugyanis elfogadta az angol kormány javaslatát, amely szerint a nagykövetek Londonban eszmecserét folytassanak ügyünkről. Ez a purparlé pedig hónapokig is eltarthat.

Mai jelentéseink ezek:

Oroszország és Szerbia.

A bécsi *Südslavische Correspondent*nek jelentik Belgrádból: Illetékes tényezők tisztában vannak afelől, hogy Oroszország nyugodtan nézi Szerbia diplomáciai vereségét, sőt talán kedvére való volna ez a fordulat, mert Szerbia és az osztrák-magyar monarchia között olyan áthidalhatatlanok lettek az ellentétek, hogy a két állam között a jövőben ki van zárva a jóviszony s épen ezt akarta elérni Oroszország, mert Balkán terveit hátráltatja, ha Szerbia és Ausztria-Magyarország között barátság állt fenn. Tudja ezt a belgrádi kormány és jól látja, hogy a kelepcéből és a diplomáciai vereségből másképen nem szabadulhat meg, csak ha valamiképen belekeveri Oroszországot a konfliktusba. Ennek a véleménynek ad az egész szerb sajtó hangot és ennek tulajdonítható, hogy a kormányhoz közel álló lapok is *Bosznia-Hercegovina* hovátartozásának kérdését kezdik feszegetni és azt hangoztatják, hogy ezt a jövő nemzetközi konferencián kell eldönteni.

Belgrád, december 4. A *Számoupráva* félhivatalos lap az albán problémát tárgyalva figyelmet arra az álláspontra, amelyet *Beaconsfield* lord a londoni berlini kongresszuson a boszniai kérdésben elfoglalt. Európa most majdnem hasonlító kérdés előtt áll, azzal a különbséggel, hogy azok az okok, amelyek Bosznia okkupálásához vezettek, az albán kérdésben még sokkal fokozottabb mértékben megvannak. Az adriai kikötő Szerbiára nézve életkérdés s a szerbek biznak Európa igazságosságában és alá fogják magukat vetni az európai hatalmak ítéletének.

A nagyköveti tanácskozás.

Bécs, december 4. A nagyköveti reunionról szóló angol javaslatot ma kapta meg a külügyi hivatal, amely behatóan meg fogja vizsgálni tartalmát és ha nem talál benne olyasmit, ami Ausztria és Magyarország érdekeit séríthető, valószínűleg hozzá is fog járulni a londoni kabinet javaslatához. A tárgyalás helye még nincs megállapítva, de valószínű, hogy a hatalmak választása Londonra fog esni. Bizalmas értesülésem van arról, hogy eredetileg Párisra gondoltak, de

ezt a tervet az ottani orosz nagykövetre, Izvolzskira való tekintettel elejtették. Ami a fegyverszünetet illeti, ennek megkötéséről külügyi hivatalunk eddig még nem kapott hivatalos értesítést.

Berlin: A *Lokalanzeiger*nek jelentik Londonból, hogy az egybehívandó nagykövetségi konferencia helyére és időpontjára nézve még nincsen döntés, mert sir Edward Grey nem kapott választ minden kormánytól javaslatára. Nincs kizárva, hogy az európai kabinetek abban fognak megállapodni, hogy a török béketárgyalásokkal egyidejűleg fogják megtartani a nagykövetségi konferenciát Londonban. Azért ott, mert London a legalkalmasabbnak látszik minden más európai állam fővárosánál Nagybritánia semlegességénél fogva.

Bécs: Ausztria-Magyarország ma az angol kormánynak tudtul adta, hogy elvileg hozzájárul egy nagykövetségi konferencia tervéhez. Hogy hol tartják meg ezt, azt még nem állapították meg, valószínűleg Londonban. Ez az értekezlet azonban kötelező határozatokat nem fog hozni, programja még nincs megállapítva és célja kizárólag abban áll, hogy az elvi kérdések fejtegetését megkönnyebbitsék.

Berlin. Ferdinánd román trónörökös ma délután látogatást tett a birodalmi kanzellárnál.

A magyarországi moratórium.

Budapestről táviratozzák: A magyar Távirati Iroda jelenti: A külföldön elterjedt hírekkel szemben *illetékes helyen* kijelentik, hogy a háború esetén teendő rendkívüli intézkedésekre vonatkozó új törvényjavaslat felhatalmazást ad ugyan a kormánynak arra, hogy moratóriumot léptessen életbe, de ez a rendelkezés csupán törvénybe foglalása egy felhatalmazásnak, mely az állami szükség jog alapelvei értelmében minden kormányt anélkül is megillet és amellyel a minisztérium csak végső, ezidő szerint *messzetávolban levő esetben akar élni*.

Teleszki pénzügyminiszter ma a Pester Lloyd munkatársával folytatott beszélgetésében kijelentette, hogy a bécsi lapoknak az a híre, mintha Magyarország moratóriumot akarna adni, nem felel meg a valóságnak. Ilyen intézkedésre nincsen szükség, programja még nincs megállapítva és célja kizárólag abban áll, hogy az elvi kérdések fejtegetését megkönnyebbitsék.

A vezérkari főnök a királynál.

Bécs: A király ma a vezérkari főnököt, Schemua Balázst *hosszabb* külön kihallgatáson fogadta.

Orosz fölfogás a német kancellár beszédéről.

Berlin: december 4. Az illetékes körökben nagy meglepedést kelt, hogy Petervárott nyugodtan és higgadtan méltányolják a német birodalmi kancellárnak tegnapielőtt elmondott beszédét. Szasszonov még tegnapielőtt este táviratban megkapta a beszéd egész szövegét. Szasszonov hozza közel álló embereknek kijelentette, hogy *Bethmann-Hollweg beszéde nagyon kedvező benyomást tett rá és hogy ez a beszéd nyíltságával kellemesen érintette és szerinte az utóbbi időknek legjelentősebb békenyilatkozata*. Az Ausztriához és Magyarországhoz való szövetségi hűségnek erős kiemelése sem érintette az orosz köröket kellemetlenül, mert az orosz kormány Németország állásfoglalásáról mindig tisztában volt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Csütörtök: *Az ostrom*, színmű. Bemutató-előadás. (Uj színmű a budapesti Vigzínház másorából.)
Péntek: *Az ostrom*, színmű.
Szombat: *Az ostrom*, színmű.

* *Az ostrom*. (A mai bemutató.) Ezt az aktuális című — és még inkább aktuális tárgya — színdarabot ma este mutatja be az aradi színház. Bernstein Henry neve favoritként hat a színmű-írók világában. Bizony, különösen a franciáknál kevés színműírónak van akkora közönsége, amit Bersteinnak, a színpadi technika nagymesterének. Bernstein ma este is meg fogja mutatni az aradi publikumnak, hogy kiváló nagy művész, a szituáció lelektanának alapos felismerője. Merital szerepét, a főszerepet Szendrey Mihály adja. Szép és grandiózus szerephez jut Heppesné, aki a szereles és haláláig hű R-néet alakítja. Szép szerepekhez jutnak Varaa, Dali, Hajduska, Herold és Nógrádi Malvin. Ebből a szereposztásból következtetni lehet, hogy olyan ensemblét látunk ma együtt működni, mely a vidéki nivón jóval föltömelkedik.

* Keményffy Jenő képtárlatának bezárása. A mai napon bezárul Keményffy Jenő tárlata. Ma, december 5 én este 7 órakor zárul be a Weisz Leó emeleti szalonjában levő képziallítás. Épen ezért felhívjuk a közönség figyelmét, hogy a még eladatlan kepeket minden elforradható áron eladják a *kár volna elmulasztani ezt a kitűnő alkalmat*, amikor határozottan művészeti festmények kaphatók igazán jutányos áron.

* Pesti Hírlap — Helen Wareról. A Pesti Hírlap mai száma írja: Az Izabella Oitnon december 14-iki hangversenyén egy fiatal amerikai hegedűművész, Helen Ware lép fel, hogy ismert művészetével a főváros közönségét gyönyörködtesse. Miss Helen Ware Svécik és Huoay mesterek tanítványa és Európa minden nagyobb városában már eddig is nagy sikereket aratott. A budapesti hangversenyre Massenet, Schubert, Sarasate, Wieniawsky műveiből állította össze műsorát és kifejezestejes művészi játéka a mostani szereplésénél is nagy tetszést fog találni. — A Pesti Hírlap kritikaíja is bizonyítja, hogy Helen Ware művészetét a nagy világvárosok közönsége is elismeri és honorálja. Mag vagyunk győződve, hogy az aradi közönség is osztatlan tetszéssel fogadja Helen Ware vasárnapi hangversenyt. A kiváló művészno képességei a mi közönségünket is meg fogják győzni arról, hogy Helen Ware a világ legvalóságos hegedűművészeinek sorában áll s a nők között feltétlenül a legelső. Hangversenye iránt az érdeklődés napról-napra nagyobb. A jegyek nagy részét már elkaptoktat s így ajánljuk, hogy az érdeklődők még most gondoskodjanak maguknak jegyről. Jegyek a Függelenség kiadóhivatalában, az Aradi Zeneakadémia előkészítő iskolai igazgatóságánál és Szabó Albert tisztelőben kaphatók.

* Uj magyar film az Apolló-színházban. A Hunnia magyar filmgyár eddigi kísérletezése után végre oly tökéletes filmet bocsátott ki, amely a legújabb és legvéresebb filmgyárak termékeivel is felveszi a versenyt. Az új magyar film címe: *Péter és Péter*. Ebben a pompás öletekre épített vigjátékban a Vigzínház kiváló művészei: Vendrey, Szeremy, Fenyvessy, Sarkadi, Timanyi és Kende Paula játszóak a szerepeket. A fővárosban a legújabb magyar film utolérhetetlen sikert aratott. Az aradi bemutatója csütörtökön lesz az Apolló színházban teljesen új műsor keretében. 177

* Állandó képziallítás Nagy Géza fényképész kapualjában. Műermi felvételek naponta d. e. fel 9-10 óra u. u. 4 ig. Inceleur felvételek saját laboron, ugyszintén kis kép után Patin, Sepie Aquarel, Pastel rajzítás és egyéb külső felvételek azold árak mellett eszközölhetnek Arad, Andrássy-ter 24. sz. Polgari tásarepénzár épületében. Telefon 922.

* A sötét múlt. (Az Apolló-színház új látogere) Ez a című annak a hatalmas mozidramájának, amely most az előkerülő moziszínházak műsorán dominálja. A kinematografia új perspektíváját nyitja meg ez a csodás kép, amelyet az Apolló színház emonok szerzett meg a vidéken s csomag, csütörtökön mutatja be. A melyseges cselekmény egy jövendő sportiferről szól, megkéri egy dús gazdag bankár leányának kezét. 177

* 60 kötet könyv 1 kor. 40 full. ért, 180 hangjegy 2 kor. 40 full. ért kaphatók kölcsönzésre Kerpel Lásó költésznőintézetében, Aradon.

* Kolosszális műsor az Urániában. Csütörtökön mutatja be az Uránia színház hatalmas új műsorát, melynek keretében először látjuk az Aradon is jól ismert komikust, Sarkadi Aladárt mozi képen. Aladár és a tűzoltónap című kép ellenállhatatlan humorával agyonkacagtatja az embert. A hazai slázer mellett A fattyu című modern dráma fogja lekötöni a teljes érdeklődést. Egy ledér életű anya szeplőtlen tisztaságú leányának kálváriáját látjuk ezen a képen nagy drámai koncepcióval megrajzolva. Gyönyörű rendezésű kép, mely méltán fogja növelni az Uránia eddigi fényes sikereit. Régen láttunk a mostani új műsorhoz fogható, attrakciókban bővelkedő programot. A közönségnek nagy szórakozásban lesz része és ennek tudatában őszinte melegséggel ajánljuk az új műsort a közönség legteljesebb érdeklődésére. Erdemesnek tartjuk megemlíteni, hogy csütörtöktől kezdve teljesen új vetítőgéppel tartjuk meg az előadásokat, úgy, hogy a képek éles megvilágítása tekintetében a legteljesebb megelégedéssel találkozhatnak majd az Uránia különben is kiváló előadásai.

Főuri vadászat vidámságok nélkül.

— A lehangolt kisjenői társaság. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 4.

Csaknem egy heti vadászat után tegnapelőtt utazott vissza a fővárosba az az előkelő társaság, amelyet József főherceg és Augustia királyi hercegnő hívott meg kisjenői kastélyába. A nyolc tagú társaság között volt, Bánffy Miklós gróf, az állami színházak intendánsa, továbbá Kóburg Fülöp herceg, Vécsey Miklós gróf, akit a mágnások csak a „kalaptalan gróf” néven szoktak egymás között hívni ama szokásánál fogva, hogy sohasem fődí be a fejét.

Kisjenőn járt munkatársunk néhány érdekes intimítást tudott meg a főuri társaság szórakozásáról.

Érdekes megfigyelni, hogy az egész község és környék lakossága abszolút nem érdeklődik a fejedelmi vadászok iránt, csak az a néhány hajtó, akik naponta 5—6 korona díjat kapnak, buzgólkodik, hogy a társaságnak minden kedvtelése meglegyen. A községben, de még Aradon is az a hír terjedt el és napokig beszéltek róla, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös inkognitó a társaságban van. Csak magasabb állami érdekek parancsolják az ő itt tartózkodásának eltilkolását. Komoly urak azt beszéltek, hogy a trónörökös, amikor vadászatra indult a társaság, sűrűn lefűgönyözött batárban kocsizott ki a határba és ugyanígy tért vissza, nehogy a községbeli urak közül, amint 1908-ban történt, valaki meglássa és felismerje. Ekkor a trónörökös szintén inkognitó vadászott itt és a felismeréséből kellemetlen pletykát terjesztettek udvari körökben. Meggyőződtem róla, hogy a trónörökös nem volt itt. Utazását a legutolsó percben fújta le, mint mondani szokták. A csendőrség és hatóság nagy óvintézkedéseket is tett, amelyeket azonban a vadászat lemondása után is megtartottak, mert azt hitték, hogy a fenséges ur váratlanul megérkezik.

Mindjárt megérkezésükre kis heccet rögzített a társaság. Az őket hozó különvona-ról ugyanis lemaradt Bánffy Miklós gróf vadász mestere. Az intendáns egész uton ideges volt emiatt, mert félt, hogy a vadászat első napján otthon kell maradni.

— Vadász mestereknél van minden felszerelése, mondotta Bánffy gróf.

A gróf vadász mestere azután a következő motorosvonattal megérkezett Kisjenőre, a főuri társaság azonban egyszerűen elbujtatta őt Bánffy Miklós elől, úgy, hogy az opera intendánsa egész a következő nap reggeléig azt hitte, hogy nem vehet részt a vadászatban a mester kellemetlen lemaradása miatt. Reggel azután a tréfát leleplezték, a gróf idegessége megszűnt és maga is jót mulatott a mókán.

József főherceg szerette volna, ha az előkelő társaság sportpasszióját morgófénykép felvételen örökítik meg. Rendes fényképezőket megbízták, hogy egy budapesti mozgósínház fotografusát vigye magával. A

mozgó fényképező azonban váratlanul lemaradt és így le kellett mondani arról, hogy váznon is gyönyörköd-hessen önmagában a vadászgató társaság.

Egyébként az egész idő alatt csaknem valamennyi vendég deprimált hangulatban volt, különösen József főherceg, aki sűrűn érdeklődött a háború új hírei iránt. Az idén elmaradtak a szokásos vidám esték, magyar cigány nem húzta az urak fölébe. A zenéről fővignélküli Vécsey báró gondoskodott, aki pompás zongorajátékával szórakoztatta diné után a társaságot. Egyébként este 9 órakor a kastély elcsönnesült és olyan sötétség borult rá, mint az esztendő egyéb napjain, amikor nem lakik ott más, csak a kastély őr.

Az ideges titkár.

— Incidens az aradi pénzügyigazgató-ságon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 4.

Az aradi pénzügyigazgatóság egyik hivatalos helyiségében kinos és egyelőre sajtóságosan elintézt incidens játszódott le két pénzügyigazgató-sági tisztviselő között. Szakács Lajos pénzügyigazgató-sági titkár ellen, akivel a mai incidens is történt, már hosszabb idő óta panaszuk van a kisebb tisztviselőknél. Az ideges, ingerlékeny titkár nem a leudvariasabb hangon érintkezik — így panaszolják — az alárendelt tisztviselőkkel.

Ilyen panasz volt Szakács titkár ellen ma is. A pénzügyi titkár délelőtt hivatalozójába rendelte Bálint Sándor pénzügyi gyakornokot, hogy néhány ügyben referáltasson magának. A fiatal gyakornok, aki mindössze nyolc hónap óta teljesít szolgálatot a pénzügyigazgatóságnál, a szükséges aktákkal besietett Szakács Lajos szobájába és a pénzügyi titkár asztala mellett állva hallgatta meg az utasításokat.

Már a szobában volt a gyakornok, amikor észrevette, hogy elfelejtette letenni cigarettáját és az égő szivarka ott füstölgött a kezében. Ugyanez kor vette észre a pénzügyi titkár is, hogy Bálint Sándor cigarettát tart félíg eltakarva a kezében. A titkár magából kikelve pattant fel íróasztalától és indulatosan rákiáltott a fiatalemberre:

— Ha egy ügyvéd tenné be hozzám a lábát így égő cigarettával, hát azt is kirugrám!

A kemény, megszegvenítő inzultusnak a szobában tartózkodó Csiky Dénes pénzügyi tisztviselő és még egy másik pénzügyi gyakornok is tanuja volt. Mialatt a két tisztviselő elképedve és megütközve hallgatta a titkár kifakadását, Bálint szó nélkül elhagyta a szobát és egyenesen Róka József pénzügyigazgatóhoz ment. Halálsápedtan és a súlyos megbántástól remegő hangon mondta el a történeteket a pénzügyigazgatónak és hivathozott két szemtanura is, hogy a megtámadtatásra nem adott okot.

Róka József pénzügyigazgató szonnal magához hívatta Csiky Dénest és a másik gyakornokot, akik ugyanúgy mondták el az incidens részleteit, mint Bálint Sándor. Mindketten megerősítették azt is, hogy a fiatal tisztviselő nem dohánzott a titkár szobájában és nem is tüntetett azzal, hogy égő cigarettát tart a kezében. Mintán a pénzügyigazgató mindenben megerősítve látta azt, hogy a pénzügyi gyakornokot hivatalos helyiségben felehhvalója részéről inzultus érte, úgy intézkedett, hogy Bálint Sándort írásban felhatalmazta az ügy elintézésére, szabad keret adott a fiatal tisztviselőnek, hogy akár lovagias uton is elégtételt szerezzen magának a pénzügyi titkártól.

A pénzügyigazgatóság tisztviselői karában nagy föltűnést kellett Szakács titkár tette; nem érték be az elintézés ilyen módjával, hanem együttesen Róka József pénzügyigazgatóhoz fordultak. A tisztviselők arra kérik az aradi pénzügyigazgatóság vezetőjét, adjon módot arra, hogy jövőben ne érhesse ilyen kifakadás, inzultus Szakács titkár részéről a tisztviselőket.

Bálint különben lovagias utra terelte az ügyet. Az eljárás folyamathban van.

VÁROS ÉS MEGYE.

Az árvaház élelmezése.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Arad, december 4.

A „Függetlenség” 275. számában cikkely jelent meg, melynek támadásához semmit sem óhajtok fűzni, hiszen az árvaház fennállásának első percétől fogva a tisztelt lap az árvaház, illetve talán csak csekélységem iránt táplált antipatiából állandóan az árvaházról s e körül veszőparipázott. Egyszer kényeztettem az árvákat, máskor embertelenül bántam velük. Majd semmittevésben neveltem, máskor agyondolgoztattam őket. Volt idő, amidőn koplaltattam, máskor tulzsirosan tartottam. Szögezzük le ez utóbbit, mert ez aktuális.

Egyik árvaház igazgató-választmányi ülésén az árvaházi élelmezés éles kritika alá került és ezuttal részben ama vélemény alakult ki, hogy pazarlás s rossz gazdálkodás folyik. Csekélységem tételről tételre referált, hogy mi mennyibe került, számokkal igazoltam az ellenkezőt. Hiába volt minden, mégis csak drágának találtattam. Olcsóbb kezelést, olcsóbbat, olcsóbbat, zúgták azok, kik drágának találták.

Ugy vélték, hogy főleg az igazgató s családja, valamint a nevelő személyzetnek élelmezése emeli az ellátás költségeit.

(Itt mellesleg megjegyzem, hogy az igazgató fizetéséből az élelmezésére évi 1800 koronát havonkénti részletekben vont le a város; a tanító fizetéséből meg évi 600 koronát.)

Tehát mit tegyenek? A szeg fejére találtak s elhatározták, hogy vállalkozónak adják ki az árvák ellátását, kikapesolva az igazgató s nevelő személyzet élelmezését, kiket a város többé nem vállal kósztosokul.

Okvetlenül megakarítást kell eszközölni, mert az élelmezés horribilis összegbe kerül, a házikézelésben a gazdálkodás rossz volt és rossz ma is. A kiküldött bizottság áttanulmányozta az eddigi étlapokat s ahol lehetett, egyszerűsített rajta. Árlejtést tűzött ki s arra két vállalkozó jelentkezett. A nyertes az Aradi Katolikus Háziaszonyok Otthona lett, mint a kettő közül az olcsóbbik.

Nevezett egyesület kikötve, hogy 50 árvával vállalja csak fejenként havi 25 koronáért vagyis évente egy árvának 300 koronáért az élelmezését.

A város háza megtelt örömmel! Ó, mi olcsó, ó, mi jó!

Ezt el lehet fogadni. Meg van a garancia is, hiszen az egyesület hivatkozik arra, hogy teljes tájékozottsággal bír a dologban és kizárólag az előállítás költségei alapján szándékozik azt így elvállalni, teljesen önzetlenül.

S ezt el is lehet hinni, én is elhiszem. Örömmel vettem az árlejtés eredményét, hát hogyne, ez elégtétel volt nekem. E szolid ajánlat rehabilitál annyi méltatlanul ért rágalommal s váddal szemben. Végig hallgattam egy pár dicsiminnaszt az olcsó vállalkozásról, oly jól esett. Megis kérdeztem egyet kettőt, hogy hát 300 koronánál kevesebb nem sok egy személy élelmezésére? De hogy — felelek — az már épen képtelenség! No lám! Tehát még sem voltam olyan rossz gazda, hogy 15 évi becsületes munkásságomért a „pazarló balkezes, önző, város meghárosító stb”, szörnyű bélyegzőt üssék reám! S ha már ütötték, most már emelt fővel, tiszta öntudattal és annyiszor zaklatott lelkem békés türelmével fogom viselni.

De beszéljerek tovább a számok:

A legutolsó évben az élelmezés, a kapcsolatos mellék kiadások alapján, a városnak került, beleértve az igazgató s családja, valamint a nevelők élelmezését is személyenként 265 kor. 46 fillérbe, a jövőben a vállalkozás útján pedig — az igazgató s családja és a nevelők élelmezésének kikapcsolásával — egy árva 300 koronába fog kerülni, tehát minden egyes árva évente 34 kor. 54 fillérrel kerül többé és ezenkívül az igazgatónak és a nevelőknek fizeti a város az élelmezési pénzgyenyértéket is. Tessék számításokat tenni; mennyivel fizet többet a város!

A ki érdeklődik, a hiteles számadások az árvaházban bármikor betekintheők. A többire nézve egyébként mielőbb a hivatalos számítás is megtörténik.

Mi volt a cél? Azt mondták, hogy a rossz, pazar gazdálkodást megszüntessék és olcsóbbá te-

gyék az élelmezést, mint jelenleg. E helyett az eredmény az, hogy még az eddigi költséggel sem vállalták. hanem drágábban.

A közlemény bár a polgármester ur személyének oda állításával akarja elvágni a tiltakozás eshetőségét; tisztelettel kell tehát jelezni, hogy a keresztül vitt terv nem a polgármester urtól vette eredetét, csak a sok beszéd indította később reá, hogy ő is ahhoz álljon. Ezek után tehát az ítéletet most már a közönségre bízom. Balázs Ferenc árvaházi-igazgató.

Arad jövő évi virilisei. A decemberi közgyűlés állapítja meg majd véglegesen az összes illetékes fórumokat megjárta virilis névjegyzéket, melyben lényeges változást kell eszközölni. Vargassy Lajos polgármester felszólítására ugyanis, Adler Andor, Müller Károly, Ottenberg Tivadar, Tabakovits Emil és Tedeschi Viktor azt válaszolták, hogy választás alapján öhajtkák gyakorolni törvényhatósági bizottsági tagsági jogukat és ezért őket törölni kell a névjegyzékből és helyükre mások lesznek behívandók. Minthogy a bíráló választmány jogerős döntése alapján Funkelstein József felveendő a virilisek közé rendes tagul és ezzel Mayer Miksa a 71-ik virilis tag a póttagok közé kerül, az utóbbiak sorából Mayer Miksa, Réthy Viktor, Fodor Zsigmond, Posgay Lajos dr. és Mairovitz Mór hívandók be.

HIREK.

A milliomos fiu háreme.

— Özvegy Kintzig Ferencné panasza a miniszterhez. —

— Az Aradi Közlöny tudósítólától. —

Arad, december 4.

Elkeseredett küzdelmet folytat már évek óta özvegy Kintzig Ferencné azért, hogy az egyetlen fia újból az ő anyai hatalma alá kerüljön és annak sorsára ő gyakoroljon befolyást. Valósággal regényes ennek az uriaszonynak a kitartása, a harci kedve, amellyel ezt a hosszú hadjáratot viszi. Pörbe száll hatóságokkal, rokonokkal és mindenki fel egészen a kormányhatalomig azzal a csatakiáltással az ajtán: adjátok vissza a fiamat!

Az aradi árvaszék valószínűleg már holnap tartandó ülésében ismét özvegy Kintzig Ferencné panaszával foglalkozik, melyet ismét a belügyminiszter küldött le az árvaszékhez. Az anya, aki eddig nem tudta, hogy hol van Dénes fia és mint azt megirtuk, az aradi árvaszéktől követelte, hogy mondja meg tartózkodási helyét, most tanukat és közjegyzői okiratot szólaltat meg a belügyminiszterhez beadott panaszában és elmondja, hogy megtudta mi történik gyermekével és mert olyasmiről szerzett tudomást, ami az ő nevelési elveivel nem egyezik, kéri a minisztert, bizza ő reá fia további nevelését.

— Fiam, — úgy mondja az anya — a nyáron Konopon nyaralt és ott több urigyermekekkel együtt olyan kísértéseknek volt kitéve, különösen a női cselédek részéről, hogy a fejletlen koru, 16 éves fiu egészségére és testi épségére veszélyesnek kell tekinteni. Oly nagy szabadsága volt, hogy azzal feltétlenül vissza kellett élnie és mint a lippei közjegyző előtt felvett és a panaszhoz mellékelt okiratban felsorakoztatott tanuk vallják, a gyermek válogatás nélkül olyan viszonyban került sok nőhöz, mely egy háremet tartó töröknek sem válnék szégyenére.

Ezek alapján kéri az anya a belügyminisztert, hogy az aradi árvaszék összes eddigi határozatait semmisítse meg, vonja vissza a kirendelt gondnoktól a megbízást és az anya jogait állítsa vissza.

A miniszter arra utasítja az aradi árvaszéket, hogy az eddigi gyakorlatnak megfelelően ebben az ügyben is rendelje el a vizsgálatot.

— Az idő. (Az országos meteorológia intézet hivatalos jelentése.) Jósolat: Éjjeli fagy és legföljebb délen némi csapadék várható. A hőmérséklet déli 12 órakor 8.8 C. fok volt.

— Félmillió koronás adomány. Bécsből táviratozzák: Springer Zsigmond, a bécsi egyik Rotschild leány férje az osztrák Vörös-kereszt egyesületnek készpénzben félmillió koronát adományozott.

— Életunt aradi urinő. Ma reggel telefonon arról értesítették a rendőrséget, hogy a Pécskai ut 8. számú házban lakó Gyöngyössy Sándor postatiszt felesége morfiummal megmérgezte magát. Mire a mentők és Grunáz László dr. ügyeletes rendőrfogalmazó megjelentek, az öngyilkos urinőt a férje már beszállította a kórházba. A régebbi idő óta betegeskedő fiatal asszony azért lett hozzátartozói állítása szerint öngyilkos, mert betegsége következtében elvesztette életkedvét.

— Eljegyzés. Irina Gergely aradi posta és távirótiszt eljegyezte a bájos Borbély Mariskát, az aradi telefonközpont tisztviselőjét.

— Aki nem ad lisztet Szerbiának. Mandel Zsigmond makói nagykereskedő ma expressz levelet kapott Szerbiából, amelyben a szerb kormány azonnali szállításra több száz waggon lisztet kért. A szerb kormány hetes lisztet akar vásároltatni, aminőből a profunt készül. A kormány nem is érdeklődött az arak iránt, csak a mielőbbi szállítást sürgette. Mandel a szerb kormány ajánlatát a legridegebben visszautasította.

— Menekülés a háború elől. Berlieni levelezőnk írja: A brémai és hamburgi kivándorlási csarnokokban félelmetesen szaporodik a kivándorlók száma. A birodalmi kancellár ismeretes megnyugtató távirata nem hozta meg a kívánt eredményt. Legalább erre mutat a lakosság tömeges kivándorlása. A brémai kivándorlási csarnokok például annyira megteltek, hogy az ujabban odaérkező utasokat Lloyd-hajókba szállásolják. Hogy valamiképen eleget tessenek a kivándorlás lebonyolításának, még egy póthajót állítottak be, amely a rendes időben elindított hajóval egyidejűleg hagyta el a kikötőt. A kivándorlók nagyrésze balkáni, de olyanok is vannak köztük, akiknek országait a háború veszedelme fenyegeti. A jelentések nem számolnak be arról, hogy melyek ezek a fenyegetett országok, de kétségtelen, hogy köztük van Magyarország is bizonyos percenttel. Egyébként érdekes dolgot figyeltek meg Brémában és Hamburgban. Állítólag a német kormánytól kiküldött ügynökök forra járják a kivándorlókat és igyekeznek őket rábeszélni a visszatérésre, miután a háború teljesen ki van zárva. A német kivándorlók száma feltűnően emelkedőben volt, ámde a rábeszélés következtében igen sokan visszatértek közsegeikbe. Az ilyen visszatérteknek megtérítetik utazási költségeiket.

— Az idegbajos ezredes. Jelentettük, hogy Yull Aifred ezredes, az első honvédszázárezred parancsnoka tegnap Pöstyénben utaztában a vonaton agyonlőtte magát. Az a levél, amelyet a vasuti kocsiiban hagyott Pöstyénben lakó testvérének, Szaublics Józsefnek címezve, megfejtje az öngyilkosság titkát: idegbaja adta kezébe az öldöklő fegyvert. A szerencsétlen véget ért katona testvérenek hagyott levelében fájdalmas hangon panaszkodik az idegbajáról, amely képtelenné teszi a szolgálatra, a rendes életmódra és megírja, hogy ezzel a bajjal nem tud tovább élni. Azt mondják Pöstyénben, hogy Yull ezredes azért utazott Pöstyénbe meghalni, mert ott van a családi sírbolt. Az ezredes családjában már négy öngyilkosság történt. Testvérei közül hárman haltak meg erőszakos halállal.

— Modern ékszerek, műtűvös tárgyak nász, alkalmi ajándék, dísz tárgyak, evő és ivókészletek ezüstből, világhírű gyártmányu órák szolid arban beszerezhetőek Igaz Sándor első-rangu ékszerésznél Arad, Andrassy-ter, Minorita-palota. Telefon 321.

— Szikra Lénárd távozása Aradról. A gáji római katolikus plébánia-vezetésében változás történt. Lakatos Ottó minorita rendfőnök ma arról értesítette Arad város polgármesterét, hogy a csanádi püspök jóváhagyásával Szikra Lénárd aradgáji plébánost Kézdivásárhelyre helyezte át, helyette pedig Tatárek Béla kézdívásárhelyi minorita rendű áldozópapot bizta meg a gáji plébánosi teendőkkel. Szikra Lénárd eltávozásával érdekes egyéniségű papot veszít el Arad, olyan embert, aki szinte hozzánőtt Aradhoz. Nem mindennapi és nem minden romantika nélkül való Szikra Lénárd pályája, amely nem papi talárban, hanem uniformisban kezdődött. Katonatiszt volt a most távozó gáji plébános és mint kadét Aradon is szolgált. Azután hirtelen elhagyta a katonaságot és a minoritarendbe lépett. Pappá szentelése óta állandóan Aradon, a gáji plébánián működött. Mielőtt napirendre tért volna a közönség Szikra Lénárd pályaváltoztatása felett, sokat találgatták, hogy miért lett a daliás katonából pap. Szikra Lénárd mosolyogva hallgatta a találgatásokat és mindig csak annyit mondott reájuk, hogy nem felelnek meg a valóságnak. Pár év előtt izgalmas események játszódtak le Szikra Lénárd körül. Egy exaltált, felhevült leány nyílt utcán revolverből többször rálőtt a plébánosra, de a lövések nem sebesítették meg Szikrát. A mult esztendőben ismét női ügy miatt volt kellemetlensége a gáji plébánosnak. Almási Pál gáji kántor intézett ekkor támadást Szikra ellen. Almási nővére saját jószántából és bátyja akarata ellenére Szikra Lénárd háztartását vezette és a kántor ezt olyan kellemetlennek, szégyenletesnek találta, hogy összezördült a plébánossal. Viselkedése miatt kántori állásától is megfosztotta a csanádi püspök Almásit. Most azután az ügy passzív szereplője: Szikra Lénárd is eltávozik Aradról, ahol ismerősei és hívei csak szeretettel és jó emlékekkel gondolnak vissza a mindig népszerű és jószágos plébánosra.

— Weisz Hugó kitüntetése. Londonban november 18-án megayilt (City of London Cripplegate Photographic Society.) nemzetközi művészi fényképképző Weisz Hugó aradi fotóművészt beküldött képeire a legelső díjjal, ezüst plakettel tüntették ki. Ezen a kiállításon az összes kiállítóknak festői fel-fel-festésű képekre csak egyetlen ezüst plakettet tüntettek ki, melyet a bíráló bizottság Weisz Hugónak ítelt oda, melyről ma kapott értesítést. Weisz Hugó 10 darab képpel szerepelt ezen kiállításon és pedig: Sonáta (Wagner József dr. és neje I. díj). Anya és gyermeke (Rubleczky szobrász-művész neje, gyermekkel.) Ulánus tiszt (R. P.) Támaszkodva (M. A. festőművész (Profil.) T. A. festőművész neje. (Nevetve) T. A.-né Budapestről). Női képmás (Szabó Anna.) Mői képmás (Cselko Ica). Női képmás (Cselko Gizi) Elmélkedve (Cs. I) — Weisz Hugónak ez a kiállítás már a 15-ik, melyen szerepel, meghozta a legszebb sikert, melyre igazán büszke lehet, mert külföldön a szakkörökben ennyire méltatják művészetét.

— Titokzatos bomba. Lembergől táviratozzák: Az új Dnyeszter hidon, Nisnirov mellett alkalmazott munkások egy bombát találtak. Az egyik munkás fejszéjével rátört a bombára, amely azonnal felrobbant és a munkást darabokra tépte. Négy munkás életveszélyes, husz könnyebb sebesüléseket szenvedett. Valószínű, hogy a bombát bűnös kezek helyezték el a hidon.

— A vonat elé vetette magát. Ma délután fél tizenegy órakor a Brád felől Aradra haladó 131. számú tehervonat az aradi állomás előtt lévő 13. szelvénynél elgázolt egy fiatal embert, aki a mozdony kerekei alatt meghalt. Az esetnek szemtanúi voltak: Korin Gusztáv mozdonyvezető, Török István vonatvezető és Német János fűtő, akik egybehangzóan azt állítják, hogy a fiatal ember egy ideig a sínek mellett az utas-ten haladt, téli kabátja a vállára volt vetve és mikor a mozdony elérte őt, akkor hirtelen eléje vetette magát, de előbb a kabátját elhajította. Ebből azt következtetik, hogy öngyilkos lett. A zsebében talált iratok szerint a neve Eberlein Sándor, 39 éves szabósegéd. A holttestet az alsó temetőbe szállították.

— Halálozások. Márkus Dezső dr. kuriai bíró ma hajnalban Budapesten Lipót-köri lakásán ötvenéves korában meghalt. Az utóbbi időkben reumatikus fájdalmak gyötörték, jobblábán tályog támadt, a melyet meg kellett operálni. Az operáció sikerült ugyan, de tegnap újabb komplikációk merültek föl és újabb operáció vált szükségessé. Ez is szerencsésen sikerült volna, a pacienseknek gyenge szív működése azonban a második operációt már nem bírta ki.

Arad kereskedői életének egy ismert, közismertében álló embere halt meg ma reggel, váratlanul: *Daimel Lajos*. A város egyik legrégebbi fűszerüzletét, az úgynevezett *fekete kutyához* címzett boltot vette át és vezette a közönség élénk szimpátiája mellett. Puritán, szorgalmas, rokonszenves ember volt, a ki tevékeny részt vett a város gazdasági és közéletében. Az Aradi Általános Takarékpénztár r.-t. nak és az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelközvetkeztetének alapítástól kezdve igazgatósági tagja, az aradi kereskedelmi testületnek és az Aradi Kereskedők Körének választmányi tagja volt. Csütörtök délután három órakor, az Erzsébet királyné-körut 10. sz. házból temetik. Özvegyén kívül kiterjedt család gyászolja, közöttük fiúve, *Daimel Sándor dr.* Békésvármegye főjegyzője.

— A szigorú rendőrkapitány. *Nyíregyházáról* jelentik: Az itteni orvosok intenzív megfigyelései szerint a városban az utóbbi időben veszedelmesen elharapóztak a titkos betegségek. Az orvosok erről jelentést tettek az illetékes közigazgatási hatóságoknak. A jelentésnek nem maradt el az eredménye, mert tegnap Kertész Bertalan rendőrkapitány a város valamennyi kávéház- és mulató tulajdonosához rendeletet intézett, az összes női alkalmazottak kötelező orvosi vizsgálat alá vonása érdekében. A rendelet megokolása mindenben megfelel a modern törvénykezésekben statuált közigazgatási, orvoshatásköri és közegészségügyi rendelkezéseknek. A város jogszközeiben ekkor tárgyalják a rendőrkapitány rendeletét.

— Meggyilkolt áruló anarchista. *Párisban* utószavas gyilkosság történt ma délelőtt. Ehrenbach képergetgyárost, 30 éves jó modu embert, aki azelőtt anarchista körökben megfordult, de utóbb elhagyta őket, ma délután egy férfi, felesége szemé lattára agyonlőtte. A gyilkos elmenekült s a rendőrség nem is tudta kézrekeríteni. A rendőrségen azt hiszik, hogy a gyilkos anarchista, aki így akart bosszút állani a gyároson, mert az cserben hagyta társait, vagy pedig árulástól félték az anarchistákat.

— Lopás az aradi vonaton. Hraskó Mihály vásári gyolcsáros Fejvincről utazott el az erdélyi vonattal és Aradon át akart Zolyommegyébe jutni. A vasuti kocsiiban elaludt és mikor Aradon felebredt, észrevette, hogy hiányzik 340 koronája. A mellette ülő utast gyanúsította meg és az állomási rendőri kirendeltségen jelentést tett, ahol a gyanúsítottat felelősségre vonták. Megmotozása-kor meg is találták nála a pénzt, de a ravasz székely — mert székely a zsebtolvaj — azt felelte, hogy egy sarokban találta a pénzt és ha a gyolcsóstól nem csapott volna lármát és szóhoz engedi őt jutni, már rég visszaadta volna neki a 340 koronát. Előállították Kovács Antal ügyeletes rendőrhadnagyhoz, aki előtt fenntartotta az előadottakat. Tona Mihálynak hívják és mint mondja Szegedre készült, mert behívták katonának. Egyelőre letartóztatták.

— A fekete himlő. Lőcséről jelentik: A török katonák által behurcolt fekete himlőtől való óvatosságból az iskolák, testületek és magánosok szétbe oltatják magukat. Tegnap Zachár szabómester kilenc éves leányán is megállapították a veszedelmes betegséget. A hatóság minden óvatosságot megtesz a betegség megállítására.

— Egy év óta keresett tolvaj. Még ez év január hónapjaiban táviratban közölte a szegedi rendőrség az aradival, hogy Kulán kifosztották Joanovics Antal iparossegédét, majd pedig néhány nap múlva Szegeden lopták el bőröndjét, melyben 122 korona értékű ruha volt. A bőröndjében volt az iparhatóságnál és azt a tettes hamisított aláírás segítségével kerítette magához. A gyanu az aradi születésű Kiss József kárpos segédre irányult és kérték a nyomozását. Az aradi rendőrség megállapította, hogy Aradon élt egy Kiss András nevű rovtó multu iparos segéd, akire a személyleírás illet, de eköltözött innen. Tegnap előtt Szegesvárról tolonc uton érkezett Aradra egy Kiss József nevű kárpos segéd és minthogy január óta a rendőrség figyelő lapján szerepel ez a név, Green Nándor főkapitány vallatára fogta. Valószínű, hogy a nála talált munkakönyv hamisítvány, melyet az eperjesi ipartestület bélyegzőjének meghamisítása segítségével készített. Majd pedig azt vallotta, hogy a könyvet Joanovicstól kapta Szegeden. Végre töredelmes vallomást tett, elmondotta, hogy 5 lopta meg mind a két izben az említett iparossegédet és hogy hamis nevet használt, mert Jónas Józsefnek hívják és aradi illetőségű. Letartóztatták.

— Kéjgyilkosság az országuton. Szatmárról táviratozzák: A krasznaterbesi országuton az árokban két teljesen feloszlásnak indult holttestre akadtak a csendőrök. Megállapították, hogy az illelő két fiatal leány, Nagy Eszter és Illés Flóra. A nyomozás megindult és annak folyamán kiderült, hogy a két leány az elmúlt héten egy Pintér Gábor nevű legénnyel elment hazuról, de hogy hova és merre, erről senkisé tudott felvilágosítást adni. A legényt is kihallgatták, aki a csendőrök előtt azt vallotta, hogy a leányokat elkísérte egy darabig, de hogy azután mi történt velük, azt ő nem tudja. A rendőrvosi vizsgálat megállapította, hogy mindkét leány kéjgyilkosság áldozata, amire Pitért letartóztatták.

— Törmelék tea, teasütemények, finom minőségű tea rumok *Kotányi paprika lerakataiban József főherceg ut 3.*

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 4-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: *Született:* Pap Sándor fékezőnek Etelka nevű leánya. Fehér János hivataloszolganak Béla nevű fia. Dobó Ferenc könyvnyomdászának Ferenc nevű fia. Biró János kerékgyártónak János nevű fia. *Meghalt:* Gyepes János 8 éves fia. Popovits József 6 éves fia. Herdt Antal 64 éves napszámos. Komáromi Antal 62 éves vasuti fűtő. *Házasságot kötött:* Székely Sándor cukrász Orth Juliánával. Sipos János szakács Uicz Juliánával. Zolomi András szabómester Halai Annával.

— Értesítés. Midőn a negyüdemű közönséggel tudatjuk, hogy a *száraz gőzkamrát* a mai igényeknek megfelelően átalakítottuk és a forgalomnak átadjuk, egyuttal értesítjük, hogy tekintettel a magas szénárakra és egyéb körülmények kényszer befolyásának engedve, a női és férfi gőzfürdő árát december hó 16-ától 1 korona 20 fillerre emeljük fel. Hétfőn, szerdán és szombaton, csak a pénztárnál váltott jegyek érvényesek, vagy 20 fillér ráfizéssel a külső jegyek is, a hét egyéb napjain, azaz *kedd, csütörtök, péntek és vasárnap* a jegy árak változatlanok maradnak és ezen napokon minden külső és egyéb egyleti jegyek érvényesek. Midőn a n. é. közönség becses pártfogását kérjük, maradunk kiváló tisztelettel: Simay Gőzfürdő vezetősége. 1012

— A vidéki közönséghez. Tudvalevő, hogy a karácsonyi bevásárlások alkalmával, nagy tömegben keresi fel a vidéki közönség Aradot. A jó és megbízható torrás-kat igen jól ismerik, mert hisz évek hosszú sora óta bírnak a közönség bizalmát. Ezen jöhírű üzletek között is első helyet foglal el, Fischer Simon nagyáruhaza, Szabadság ter 12. sz. alatt. Oyan nagyszabásu, fényes és mindenre kiterjeszkedő karácsonyi tárlattal lepi meg ez ideá a közönséget, hogy még soká lesz róla szó, mint utólrhetetlen varázslatos tündérvilágításról. A vidéki közönség Fischer Simon tárlatán, már most is nagy számban fordul meg. 7774

— Olvasó közönségünk b. figyelmét felhívjuk *Fischer Mór úveg és lámpáru cégnek* mai hirdetésére.

— Értesítés. Nagyüdemű közönséget tisztelettel értesítem, hogy az Atzél Péter-utca 8. szám alatt volt kárpos és diszitő mütermemet *Deák Ferenc utca 37.* (háttul udvarban) helyeztem át. További szives támogatást kérek tisztelettel Varga János. 7776

— 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárán Arad, Boros Béni-tér. 7031

— Papírfeldolgozó vállalat Ingusz I. és Fia Arad (vár) cs. és kir. katonai fegyház a géperőre berendezett nagybani kalap-, csomagoló-, koszoru- és cukorka-dobozok gyártását megkezdte. Kérjük előforduló szükségletnél ajánlatokat kérni.

— Üzlet áthelyezés miatt *rendkívüli le szállított áruk* Hegedüs Gyula cégnél Arad, Andrassy-tér 15.

* Az Athenaeum könyvtár legújabb kötete Meyer: A barát násza. K. 190. Kapható Kerpel Izsó könyvkereskedésében.

— Szép babák és más játékszerek legolcsóbban Hegedüs Gyula cégnél.

— A legmegbízhatóbbak a *Messenger-bojok*. Telefon 816.

SPORT.

+ Az Aradi Meteor Kerékpár-Klub e hó 5-én este 9 órakor tartja választmányi ülését, a Baross-kávéházi klubhelyiségében. Ezután a legutóbbi bajnoki verseny győztesének az érmeke kiosztja. Számos megjelenést kér Zimmermann János elnök.

MULATSÁGOK.

(=) Elmarad a Polgári Jótékony Nőegylet tea-zsurja. Az aradi Polgári Jótékony Nőegylet vezetősége nagy előkészületet tett arra, hogy az idei esztendőben rendezendő tea-zsur, baba és tombolajáték minél fényesebben sikerüljön. A *mostani kedvezőtlen gazdasági viszonyok, a vig-ságra, mulatságra nem alkalmas idő* azonban arra készteti az aradi Polgári Jótékony Nőegyletet, hogy a *most december 8-ra tervezett tombolát halassza el alkalmasabb időre*. A tea-zsur most decemberben nem tartják meg, ami természetesen nem jelenti azt, hogy az végleg el is maradjon, mert valószínűleg a jövő év első hónapjaiban megtartják — ha jobbra fordul a sorsunk.

TÁRKASÁGOK.

(Az uristen neve.) Egy kedvas epizód játszódott le ma délelőtt Uray járásbíró előtt. A járásbíró valami csirkeperben valami jóképu magyar embert hallgatott ki. A magyar nagy hőbeszédűséggel mondotta el az esetet, de végre is kifogyott belőle a szusz.

A járásbíró megkérdezte tőle:

— Aztán meg merne minderre esküdni?

A magyar önérzetesen felelte:

— Megesküszöm én akár az uristenre is!

A nagyhangu kijelentésre a járásbíró komolyan rászólt:

— Hallja, ne emlegesse itt az uristent, nincs itt korcsmában.

(Az otos kocsis.) Ma bérkocsis-vizsga volt az aradi rendőrségen. Mielőtt ugyanis a főkapitány kiadja a bérkocsisnak a hajtási engedélyt, előbb megállapítja, vajon megérdemli-e azt, hogy Aradon bérkocsis legyen? Ha nem tudja, pontosan az utcák nevét és a város beosztását, akkor nem kap engedélyt. Kovács András kocsisjelöltet is élénken egzaminálta a főkapitány:

— Merre az Eötvös-utca?

— Az Erzsébetvárosban.

— Na, ezt nem tudja. Hát mondja meg: hogyan jut legközelebb a városi szegényházhoz?

A jelölt gondolkodik. Aztán megszólal:

— Az Erzsébet-köruton.

— Ezt se tudta — konstatalja a főkapitány. — Még egyet kérdezek, ha ezt se tudja, akkor nem adok hajtási engedélyt.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe Arad.

Elismert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

uri szabó
és. és kir. udvari és kamarai szállító

— Kérem, — mondja a megrémült kocsi — tessék csak kérdezni.

— Hát mondja meg nekem, hogyan jut maga leghamarabb a felső temetőbe?

A kocsi nagyon izrad. Azután drukkjában kiböki:

— Leghamarabb? Hát kérem a Limbekkel?

(Csodálatos ülés.) A *Mozivilág* című fővárosi lap legutóbbi számában olvasható ez a kis csodabogar: *Ülés az elnök lakásán.* A Magyar Kinematografusok Országos Szövetsége — mint ahogy lapunk más helyén beszámolunk róla — kedden Décsi Gyula elnök lakásán ülést tartott. Az ülés, amelyen igen fontos tárgyakkal foglalkoztak, igen kedélyes hangulatban folyt le. Elnökünk neje páratlan szeretetreméltósággal fogadta a gyűlés résztvevőit és pazarul megvendégelte őket. A háziasszony kedvessége, amelyben a vendégeit részesítette, annyira ment, hogy a szövetség üléseit ezután mindig az elnök lakásán fogják tartani — feltéve — ha — elnök és neje is beleegyeznek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 5.

Készárú.

Amerika 1/2 magasabb. Kínát, vételkedv korlátolt, 10 ezer mm. 5 fill. magasabb.

Határidő.

	Déli sziat	3 órai sziat
Buza 1913. áprillist	12-00—12.01	11-98—11-99
Rozs 1913. áprillist	10.51—10.52	10.51—10.52
Tengeri 1913. májusi	7-74—7-75	7-71—7-72
Zab 1913. áprillist	11-12—11-13	11-12—11-13

Es árak 50 kikölként számítva.

Budapesti értéktőzsde (dec. 4.)

Magyar hitel	781
Osztrák hitel	602
4% koronajáradék	88-30
Osztr.-magy.-államvasuti	669
Jelzálogbank	416
Lezámitolóbank	508
Hazai Bank	283
Magyar Bank	580
Keresk. Bank	8675
Rimamurányi	687
Balgótarjáni	704
Köszti Vasut	658
Városl. Villamos	368

Bécsi értéktőzsde (dec. 4.)

Osztrák hitel	600
Magyar hitel	778
Osztrák-magyar államv.	665
Déli vasut	99

A *Temesvári Lloyd* társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 212. dec. 3. Buza 75 kilogrammos 20.40—20.50, 76 kilogrammos 20.60—20.70, 77 kilogrammos 20.70—20.80, 78 kilogrammos 20.80—20.90. Rozs (prima) 18.70—18.75 (közép) 18.20—18.30. Arpa (sertőző) 19.90—20.20, (takarmány) 18.50—18.60, Zab (prima) 20.60—20.60, (közép) 19.80—20.00. Tengeri régi, (magyar) 19.60—19.60, új 11.10—11.10, (román) régi 19.90—20.00, új 11.40—11.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.60—5.70, (rózsá) 6.50—6.40.

Feladó szerkesztő:

Belgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ.

Szerdán, 1912. december hó 4-én:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

Az ostrom.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Henry Bernstein. Fordította: Biró Lajos. Rendező: Szendrey Mihály.

SZEMÉLYEK:

Merital	Szendrey	René	Rarmath J.
Georgette	Nórádi M.	Frappean	Varnai J.
Daniel	Delli Lajos	Garacier	Herold
Juelin	Hajdutska	Inas	Olasz Lajos

Kezdeté este 1/8 órakor.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színház

Ma csütörtökön, 1912. december 5-én:

1. Halászat a tengeren. Természetutáni felvétel. —
2. Petronella megnyeri a nagy díjat. Humoros. —
3. Dinamit halál. Bűnügyi dráma 3 felvonásban. —
4. Az új óra. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 1/8 órától folytatódva 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártazék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., — Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Bárc Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma csütörtökön, 1912. december 5-én:

1. Ágoston öröksége. Humoros. —
2. Aladár és a tűzoltó nap. Sarkadi Aladár a főszerepben. —
3. Mjonten tó. Természet után. —
4. Egy holdas éjjele. Kacagató. —
5. A fattyu. Vagy a törvénytelen gyermek. Modern társadalmi dráma. Három felvonásban.

Előadások délután 1/8 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Csukamájolaj helyett

Mily sok gyermeket kényszerítenek a csukamájolaj szedésére! A szülők bizonyára csak jót akának, de a gyermekek hálásak lesznek irántuk, ha Scott-féle Emulsiót szedhetnek csukamájolaj helyett. Mert ebben a készítményben a csukamájolaj szaga és íze nem érezhető s a gyermekeknek a sűrű keverék legtöbbszörre annyira ízlik, hogy az üveg láttára ujjongani és kapkodni kezdenek.

A Scott-féle Emulsió hatása — amint a tapasztalat megmutatta — gyakran meglepő, úgy hogy a gyenge gyermekek egykoru pajtásait úgy testi, mint szellemi képességek tekintetében gyakran túlszárnyalják. De mindig csak valódi Scott-féle Emulsió, sohasem utánszat! 6018

Egy eredeti üveg ára 3 korona 50 fillér. Minden gyógyszárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyegset küld Scott & Bowne G.m.b.H. címére Wien, VII. akkor egy győgytár után próbaadagot küldünk.

Limbek János és Fia
első m. kir. szab. érokokorsó-gyára és temetés-rendező.
Intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 98.

Özv. Daimel Lajosné szül. Heim Etelka úgy a saját, valamint az a'ulírotak nevében is szomorodott szívvvel tudatja a szeretett és felejthetetlen jó férj, illetve fiu, testvér, sógor, nagybácsi, rokon és jóbarát

Daimel Lajosnak,

1. évi december hó 4-én, reggel 8 órakor, életének 49-ik és boldog házasságuk 17-ik évében történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai december hó 5-én délután 3 órakor fognak Erzsébet királyné körut 10-ik számú házbán a róm. kath. egyház szertartási szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő családi sírboltba örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent mise a boldogult lelki üdvéért december hó 6-án d. e. 10 órakor fog a főt. minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Áldott legyen emlékezetel

Arad, 1912. december hó 4-én.

özv. Daimel Lipótné szül. Weil Matild, édes anyja. özv. Ungváry Albertné szül. Daimel Gizella, Dr. Daimel Sándor és neje szül. Lázár Irén, testvérei illetve sógorok. Kuthy Gyuláné szül. Pormann Jolán, Virizlay Gizella, unokahugai. 4806

Nagyválaszték
amerikai női
fűzős és gom-
bos cipőkben
9 kor., 10 kor.,
11 kor., 12 kor.,
és 14 koronától
egész 25 korona
árig kapható

KUTANYI J. Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Névjegyek

esinos kivételben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Okvetlen

szerezze be cipő-, kalap-, uri divat- és ruhaszükségletét

Korányi

Jenő nagyruházában. Szabadság-tér. Meglepő olcsó árak. Őriást-választék. 5441

URÁNIA

1912. évi december 5., 6., 7.
csütörtök, péntek, szombat

SARKADI ALA

az aradi Nemzeti Színház volt művésznének fell

AZ

ALADÁR ÉS A TÜZÖ

cimű képben é

FATT

vagy a TÖRVÉNYTF

modern társadalmi dr

Üzletáthelyezés miatt, n

kerülnek eladás alá az összes raktáron levő cipő áruk, a „S”
és utcai cipők, hölgyek és urak részére, gyermek, leány és
továbbá divatjukat multa cip

Weinberger János A

MÉZ

Kitünő, tisztán kezelt **Csemege-mézet** szállít 5 kgr.-mos postabödönnel, bérmentve utánvéttel 9 koronáért, — **szatmári SZABÓ ISTVÁN** méhészte, Pankota.

agképes

31

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy december hó 4-től kezdődőleg ujonnan be-
rendezett **házi kenyér**

1726

sütődét nyitok

naponta reggeltől estig
veket és husfüstö.

**t elfogadok, vala-
es házikenyéret**

hoz szálltok és a
urak kedvezmé-
zesülnek.

ogást kér:

arianné

utca 18. sz.

st Feld

ttömégé-
ton, szö-
ó, delin,
ü, vá-
ken-
sznek

7749

2.

Uj! Sláger 1912. Uj!

D. R. G. M. No. 526081.

Ujévi humoros lapok

eddig még nem látott fajtában. Minden lap egy sláger, fe-
lülmulhatatlan humoros és szenzációs. A legkisebb küldemény
is jól válogatott és minden egyes lap borítékban van.

Egyedárusítás csak nekünk van. Képviselek minden helyen kerestetnek.

10 eredeti minta 75 fillér beküldése mellett. 25 darab 1 ko-
rona. 50 darab 1 kor. 75 fillér. 100 darab 3 korona. Után-
véttel 50 fillérrel több. Bármily országbeli levélbélyegeket
fizetésül elfogadunk. 7469

Habighorst & Co. Bochum I. W. Postschliessfach 149.

Porszívógépek,

parkettisztítók, villany főzőedények
és vasalók, villanyberendezések, vil-
lanyosillárok, dynamogépek, villany-
motorok

olcsón kaphatók:

Kalmár Józsefnél

Aradon,

Salacz-utca 2. szám.

6111

gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerész

1505

Aradon.

Ajánlja dus raktárát legfinomabb sterilizált kötszerekben a Magyar gyógyszerkönyv 3-ik kiadásának megfelelő minőség és csomagolásban. A kötszerek Hartmann és Kleining hírneves Hohenelbei gyárából származnak s azokat a legolcsóbb áron hozom forgalomba. 1/4 kilós Bruns vattát 80 fillér, 1/2 kilós Bruns vattát 150 fillér, Carbol, Dermatol, Jodoform Sterill, sublimat, Xeroform, gazékat, Calico, Cső, Flanel Fősz, Gummi, Ideál, Isoform, Jodoform, Mull, Organtin és vászon pólyákat, Bruns, Carbol, Jód Salicil, Sublimat, Vaschloridos gyapotokat, Bardeleben égési sebkötőket, Bilrot batistot, Catgutot, Dr. Elsenreich-féle kötő gyapotot, Drain csöveket, Drüsen-féle jodoform csikokat, Esmarch kendőket, Mose-
tig batistot, Síneket fából és fémből. Varró selymeket, Orvosi hőmérőket különböző nagyságban és alakban, szájhőmérőket, Uebe-féle gyártmányok 1.40, 1.60 2 korona 2.50. Pravaz fecskendőket teljesen üvegből (sterilizálhatók) ugyszintén cautschukból és fémből 2.40, és 3 korona, Pravaz fecskendőket Leoni huza'okat stb. teljesen felszerelt mástél liter irtartalmu Irrigateuröket 2 fillér, duplán emaiurozott 4 és 5 korona. Hygea kötőket (gyógyi kötők) 90 fillér, Tricot szövetből 3 korona. Betéte-
nkint 1.80 fillér. Kitünően felszerelt mentő-
a ministerium előírásának megfelelőket.

Külön kelengye és
fehérnemű osztály.

Nagy raktár szövött
és trico árúban.

Rosenblüh H. és Társa divatárúháza Arad.

Dus választék
keztükben.

Fegyházban kötött
harisnyák.

Az idei karácsonyi vásárunk egyedüli a maga nemében. Elsőrendű áruinkat ily mélyen leszállított áron még soha nem ajánlottuk tisztelt vevőkörünknek. Kérjük nagybecsű látogatását, hogy fentiekről meggyőződhessek.

Occasio cikkeink:

Egy teljes ruha disszel együtt már	K	3-20
Fekete és tegetthof ruha kelmek dupla szélességben már	K	1-60
Olcso flanel és barchet jó minőség	K	—52
Széles aru egész finom minőség... ..	K	—56
Creton és sephyrek jó mosó és szintartó	K	—50
120 cm. angol kelme	K	—80

Női kötényekben nagy választék már 60 fillértől kezdve.
Női, férfi és gyermek **zsebkendőkben** óriási nagy raktár,
tucatonként már 2 koronától kezdve.
Nagy raktár **asztalneműekben** színes à jour kávé és sze-
mélyre már K 5.—

Óriási nagy választék selymekben:

Blousokra alkalmas már K 1-50
Foulard selyem 120 cm. **dupla széles ruhára**, a saisonból
vissamaradt ezeltől 8—10 korona most 4 és 5 korona.
Ezen selymekből mintákat vidékre szívesen küldünk.

Óriási szőrme raktár.

Allandó nagy raktár szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítőkben

7708

!!Legjobb alkalom a közelgő karácsonyra!!

Üzletáthelyezés miatt az összes raktáron levő üveg, porcellán servi-
cek, függő és asztali lámpák, valamint chinaezüst és terrakotta disz-
tárgyak **gyári beszerzési árban** árusítatnak az

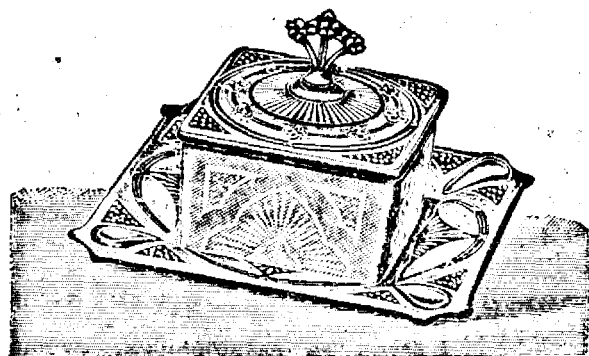
7228

Üveg és Porcellán Versenyárúházban

TELEFON 934.

ARAD, WEITZER JÁNOS ÉS KAZINCZI-UTCA SARKÁN.

TELEFON 934.

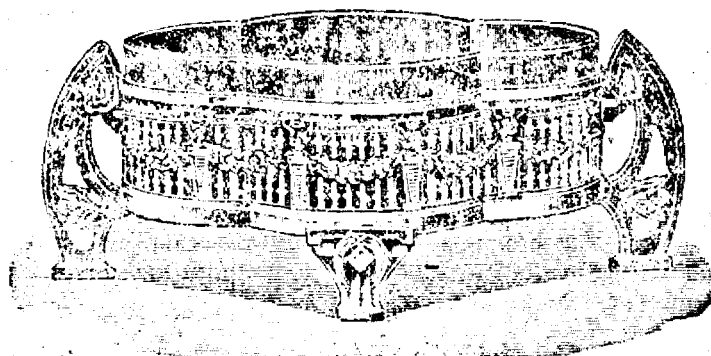

Chinaezüst vajtartó oxidált ezüstöléssel
K. 1-90

ezüstözött, oxidált
teapohár Kor. 1-90
6 személyes tálca
hozzá ezüstözve K. 3

Az üzlethelyiség kiadó.

Kompóttal ezüstöléssel, üvegbetéttel
K. 3.—

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Zimmermann Ignác

Játékok, Pathé grammophonok és lemezek
tü nélkül, nagy választékban, legalkalmasabb
karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak
kaphatók

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmű, férfidivat és játékaru üzletében

Aradon, Szabadság-tér 21. szám.

a színházzal szemben.

7769

Óriási választék társasjátékokban, gőzgépekben és laternamagicákban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Mindentelje vidonsárok!

ÉRTESÍTÉS!

Becses tudomásukra hozom a n. 6. közönségnek, hogy a Verhos A. és Fiai cégtől, ahol 32 évig mint üzletvezető és kárpitos működtem, onnan kiéptem és a

Magyar-utca 23. szám alatt a mai kor igényeinek megfelelő

kárpitos műhelyt nyitottam, ahol is Perényi Zsigmond asztalos mester urali üzleti összeköttetésbe léptem s így abban a kellemes helyzetben vagyunk,

hogy a legegyszerűbbtől a legfinomabb asztalos és kárpitos munkákat elvállaljuk jutányos árakban. Becses pártfogásukat kéri a n. 6. közönségtől

Edl Lőrinc és Perényi Zsigmond
birtortelepák

Magyar-utca 23. sz.

Kövesd község tulajdonát képező kiselejtett 1 darab magyar

fajbika

és 3 darab mangolica

fajkan

f. évi december hó 10-én d. e. 9 órakor Kövesd község házában nyilvános árverésen, esetleg szabadkézből is

eladatik

Kövesd, 1912. december hó 1-én.

Angelina József,
körjegyző.

Egy drótszőrű kétéves foxterrier

és 1 sima 2 éves első díjakkal kitüntetve, róka és borz kotorékon, ugyancsak 8 drb. 6 hónapos sima foxterrier kutyák valódi törzskönyvelt angol vér, helyszülke miatt

olcsón eladók.

Ugyancsak legfinomabb éjjel-nappal gyönyörűen

éneklő valódi harzi kanarik (1912. évben díjazva) eladók 6 koronától feljebb. 8356

ZIMMERMANN JÁNOS-nál
Arad, Deák Ferenc-utca 17. sz.

Egy 2 középiskolát végzett, 14 évet betöltött ügyes fiu

nyomdász-tanulónak

felvétetik.

2626—1912. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A magyarpécskai kir. bíróság, mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Werner Károly aradi cég végrehajtatónak Hegyi János, István, Rózália kisk. Hegyi Sándor és Lajos nagyvarjasi lakosok végrehajtást szenvedett elleni 589 kor. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az árverést az aradi kir. törvényszék, illetve a magyarpécskai kir. járásbíróóság területén levő Nagyvarjason és határában fekvő és a nagyvarjasi 585. sz. tkvjkvben A I. 259 hr. sz. házas belteleknek Hegyi Jánost, Hegyi Istvánt, Hegyi Rózáliát kisk. Hegyi Sándort és Hegyi Lajost illető hányadára 861 kor. kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlant 1912. évi dec. hó 21. napjának d. e. 10 órakor a község házában nyilvános árverésen megállapított kikiáltási ár felénél, kétharmadánál alacsonyabb áron nem fog eladatni.

Árverezniszándékozók tartoznak az ingatlan 861 kor. becsárának 10%-át bánatpénzzel készpénzben, vagy a 1881. LX. t. c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 8838. sz. alatt kelt igazságügyi-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 176 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Pécskán, 1912. évi okt. hó 18-án.

Sommer s. k.,
kir. aljárásbíró.

7761

Szám 5820. Kig. 1912.

Petrozsény nagyközség előljáráóságától.

Hirdetmény.

Petrozsény nagyközség előljáráóság a képviselő testület közgyűléstől 134/912. szám alatt kapott felhatalmazás és a megállapított árverési feltételek alapján 1913., 1914. és 1915. évekre nyilvános árverésen bérbeadja Petrozsény és Livazény vásár és piac tartó községek vásárvám és piac helypénz szedés jogát.

Az árverés Petrozsény nagyközség házában a főjegyzői irodában 1912. év december hó 12-én d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Kikiáltási ár 7000 korona.

Bánatpénz 10%, annyi mint 700 korona.

Az árverési és szerződési feltételek a községi főjegyzőnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kivánatra 2 korona másolási díj lefizetése ellenében az árverési és szerződési feltételek másolatban kivehetők.

Petrozsény, 1912. december hó 2. napján.

7765

A községi előljáráóság.

Két

teljesen új Szeifert-féle

carambolasztal

eladó

és megtekinthető a Fehér Kereszt szállodában. 7771

Szalkai Arminné

himző- és fehérnemű üzlete

Arad, Weitzer János-u. 3.

Női-, férfi- és gyermek kelen-gyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készülnek. 5288

Szines és fehér himzések, ugyancsak fehérnemű varrások olcsó árban készülnek.

Himzett madeiravászon zsebkendők nagy választékban 1-60 fillérért kaphatók.

Himző és fehérneművarró leányok fizetés-sel felvétetnek.

Új mübutor

és zongora asztalos műhely.

A nagyközönség szives tudomására hozom, hogy Aradon, Wesselényi-u. 1. sz. alatt egy jól berendezett 7588

mübutor és zongora asztalos műhelyt

nyitottam, hol is támaszkodva e téren szerzett szaktapasztalatomra, módomban áll mindennemű bütorokat, üzlet- és irodai berendezéseket, nemkülönben bármilyen gyártmányú zongorák tisztítását és javítását, ugyancsak intarsia réz- és fabetéteket a legprecízebben, legjutányosabban elvállalni. Szives pártfogást kérek

Dittrich Albert.

Alkalmi vétel és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Óra és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek.

Telefon 488.

Telefon 488.

SCHNEIDER MIHÁLY

ANGOL NŐI DIVATTERME

Arad, szabadság-tér 22. sz.

(Színház-épület, I. emelet.)

Készít mindennemű női kosztümöket, aljakat, felöltőket a legújabb divat szerint pontos és izléléses kivitelben. :-

Legújabb divatlapokkal állandóan szótgálok

Az uri hölgyközönség nagybecsült pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Schneider Mihály,
angol női szabó. :-

TÁVIRAT. a Párisi gyémánt király áruháza
Háboru nem lesz, mert megnyílt 7541 Szabadság-tér (Urania színház épületben.)

Csődttömegadási hirdetmény.

Közbirre teszem, hogy a Hartmann János aradi billiárd és butorgyáros csődttömegéhez tartozó áruk második része a folyó évi december hó 11-ik napján ajánlati árverés útján fog értékesítettetni.

Felhívom az érdeklődők figyelmét a következőkre:

Az eladandó áruk a csődleltárnak 1006—1008; 1224—1684; 1687—1728, valamint a pótleltár 1—30 tételei alatt vannak felsorolva. Az összes áruk egy tömegben lesznek eladva. Az eladásra kerülő áruk beszerzési ára 19644 korona 38 fillér, becsára 4080 korona 60 fillér.

A csődttömegben többek között eladásra kerülnek: Billiárdasztalok, billiárd alkatrészek, dákók és alkatrészek, nyers dákófák és finom fa pallók, szerszámok, gyalupadok, nadrágtartó alkatrészek, kávéházi és kártyaasztalok.

Az érdeklődők a csődleltár másolatát irodámban (Arad, Luther-utca 2. sz.) bármikor megtekinthetik.

Az árverés ajánlati uton történik. Az ajánlatok legkésőbb 1912. évi december hó 11-ik napjának déli 12 órájáig hozzám küldendők be. Az ajánlatokhoz a felajánlott vételár 10% a bánatpénzként melléklendő.

Az árukat a délutáni órákban (3—5 óráig) készséggel megmutatom az érdeklődőknek.

Az árverés 1912. évi december hó 11-ik napjának délutáni 3 órakor fog dr. Mittler Izidor csődttömegadási elnök irodájában a csődttömegválasztmány jelenlétében megtartatni. A csődttömegválasztmány az ajánlatok felett oly módon fog határozni, hogy előbb szóbeli árverést tart és azután fogja felbontani az írásbeli ajánlatokat. A csődttömegválasztmány az egyik ajánlatot sem köteles elfogadni és jogosult az ingóknak más módon való értékesítését elhatározni. Vevő köteles a megvett ingókat azonnal átvenni és a vételárat, nemkülönben a III-ad fokozatu illetéket készpénzben lefizetni.

Az áruk átvétele után a csődttömeggondnok sem az áruk mennyisége, sem pedig minősége tekintetében szavatosságot nem vállal.

Kelt Aradon, 1912. évi december hó 3-án.

Dr. Gross Aladár
aradi ügyvéd,

v. Hartmann János csődttömeggondnok.

7779

Örökös állást

biztosíthatnak maguknak agilis urak, kik üzletszerzéssel már bebizonyíthatóan eredményesen foglalkoztak nagy részvénytársaság verseny nélküli gyarmánya egyedüli képviselőjének átvétele által,

magas jutalék mellett.

Pályázók, akik a német nyelvben jártasak, értekezhetnek **Kopfurnál** a Központi szállójában, **december 6-án pénteken** délelőtt 9—12 óra között. 6988

Bécsi egyeztető iroda,

elvégezteti a fizetési zavarokban lévő cégek ügyeinek rendezését akkor is, ha már perelve vannak, vagy árverés kitűzött, a legmegtámasztott feltételek mellett. Egyezkedési tőke, esetleg jótállás szükség esetén, csekély költség mellett rendelkezésre áll. 6875

Megrendelések: Ausgleich

L. Frank Wien III. Weissgärberlande 8. intenzionok.

Legalkalmasabb óra és ékszer bevásárlási forrás!

A nagy közönség szíves figyelmébe ajánlom **Arad, Boros Béni-tér 3. szám alatt levő**

óra- és ékszerüzletemet,

hol állandóan dus választékot tartok mindennemű elsőrendű fal és arany, ezüst zseborákból ugyiszintén legizlésebb ékszeranyagból szolid olcsó árak mellett.

Javításokat gyorsan és lelkiismeretesen, jótállás mellett eszközölök.

Mielőtt karácsonyi ajándékait megvenné, kérem a vevőközönséget győződjék meg üzletem jutanyosságáról. Szíves pártfogást kér

Kintzier Zoltán.

Üzletvezető 7634

Markus Ferenc,

művész és ékszerész.

Legolcsóbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Boros Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

férfi-, női- és gyermek-cipő

raktáramat, hol állandóan dus választékot tartok mindennemű legdivinosabb és legtartósabb cipőkből legolcsóbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel

Czernóczky Imre,

uri- és női cipész.

Megkezdődött a karácsonyi nagy vásár.

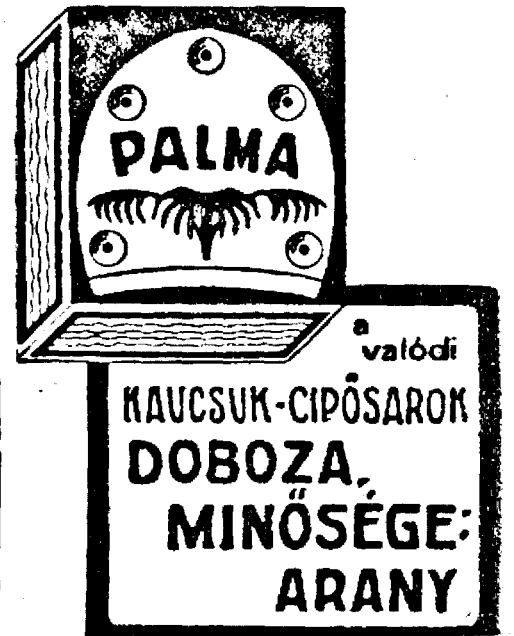
Karácsonyi ünnepek közeledtével mindenféle játék, díszművek és ruházati cikkek, ugyiszintén üveg- és porcellán áruk legcélyszerűbb ajándékoknak legolcsóbb árban kaphatók a közkedveit

„Szinházi Versenybazár”-ban Arad, Szabadság-tér.

Vevőközönség kényelmére az üzlethelyiségek az Atzél Péter-utca-ig meghosszabbítottak. Különkülön osztályok berendezve. ::

A tolongás elkerülése céljából december 15-ig kivételes olcsó árban

árusítunk. Vétel nem kötelező. Mielőtt szükségletét beszerezné, saját érdeke előzőleg a **SZINHÁZI VERSENYBAZÁRT** felkeresni.

Pathefonok

és Pathe-lemek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben. 678

Új himző és előnyomda üzlet!

Értesítjük igen tisztelt ismerőseinket és a nagy hölgyközönséget, hogy **Deák Ferenc-utca 32. szám** alatt egy jól berendezett

himző és előnyomda intézetet

nyitottunk, ahol is hivatkozva a téren való szakismereteinkre módunkban áll legizlésebb színes, fehér és arany máhímzőket elkészíteni, ugyiszintén bármilyen komplikált rajzokat leggyorsabban előállítani.

Elvállalunk teljes keletkezéseket legrövidebb idő alatti elkészítésére. 7474

Szíves pártfogást kérünk

Wirtschaftler Testvérek.

Ezen rovatban minden az egy-
meri beiktatásnak ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tsh.-ut 22.
Kiadóhivatali telefon: 183. sz.
Szerkesztőség: 367. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a postványon a szöveg előér — avagy levélbéllyegeken. Tudakosodással a hirdetés száma mindenkor közlendő
külsőbe megkeresésenként. (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, az esetben, válaszbélyeg mellékelendő. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számított. Minden sor 4 fillér, vastag-
betűvel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a közreadás előhúzásosai jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal
kiváratra díjtalanul megkeresendő. **MINDEN HIRDETÉS ÉRTÉKÉRE FÉL S ORÁIG VÉTELEK FEL.**

LEVELEZÉS.

„Tündérke”

levél ment főpostára poste-restante,
kávéház nevén. 7781

Remény I.

Egyelőre a régi cím megmarad.
Boldog meglepedés tölti be szí-
vemet a legutóbb írottakért. Hol-
nap hosszú válasz. Ezer üdvözlöt
és csók a Tiédőtől. 7777

Azon aranyos hölgyikét,

a ki az „Aradi Közlöny”-re figyel-
meztetett, kérem ismerkedés lehet-
sége? Mikor és hol? Válaszért
könyörgöm posterestant „Sötét
ablak” jellegére, Arad főposta. 7767

Női kezek

ápolására legjobb a Vojtek és
Weiss kézfínomítója. III-711

OKTATÁS.

Cimbalom tanításra

tanítónőt keresek. Cim: H. A.-né
Solfronya (telep.) 7748

Ha hull a haja,

használdon magyar haj-perollint
Vojtek és Weisztől. III-711

INGATLAN.

Egy

adómentes uri ház eladó. Közép-
utca 6. 7714

ALKALMAZÁST NYER.

Kerestetik

egy fiatal molnárségéd azonnali
belépésre Gera Ferenc gőzmal-
mába, Nagylak. 7686

ALKALMAZÁST KERES.

VI. elemít végzet

22 éves görög-keleti vallású egyén
állást keres. Cim a kiadóban. 7780

Több évi redai

gyakorlattal bíró leány, könyvelés,
magyar levelezés, gépirásban jár-
tas, állást keres. Vidékre is el-
megy. Megkereséseket „Gyakorlat-
tal” jellegére a kiadóhivatalba ké-
rek. 7778

Házmeesternek

ajánlkozik józan, tiszta, gyermek-
telen házaspár. Cim: Jovanov Már-
ton, Gáj, Oláh-utca 22b. 7766

KIADÓ LAKÁS.

Uriházban

földszintes, különbejáratu csinos,
csöndes utcai szoba december
15-re kiadó. Kölcsey utca 9a.

Egy butorozott szoba

és több pincehelyiség raktárnak
vagy műhelynek azonnal kiadó.
Hasszinger-utca 5. sz. 7011

Petőfi-utca 10. szám

III. em. alatt kiadó két szép vilá-
gos és modern szoba azonnal. Ugyan-
ott egy szép utcai szoba konyhá-
val. Bővebbet ugyanott. 6400

A poloska

t-lyes kiírása csupán Vojtek és
Weiss biztos szereivel érhető el.
III-711

VÉTEL ÉS ELADÁS.

A nagyérd. mű

vidéki és helybeli közönségnek
ajánljuk az Aradi Cipészek Termelő
szövetkezetének saját készítményű
férfi, női és gyermekcipőit, amely
olcsó áron beszerezhető. Ugyazin-
tén mértékutáni rendelések elfo-
gadtnak. Elismert legjobb anyag:
alakját nem veszti. Szabadság-tér
14., a „Piros csizmához.” 6591

Elöltözés miatt

egy matt háló berendezés, olcsón
eladó. Cim a kiadóban. 7722

Háztulajdonosoknak

nélkülözhetlen lakói nyilvántartá-
sára egy házbérfőkönyv és lakbér-
könyvecske, melyek Pichler Sán-
dor könyv és papirkereskedésében
kaphatók. Szabadság-tér 1. Tele-
fon 808. 5311

Rum compositio

jó hálú rum előállítására Vojtek és
Weissnál. III-711

John-féle

mosógép és egy káposztás hordó
teljesen jókarban, igen jutányosan
eladó. Megtekinthető Chorin Áron-
utca 1. szám, I. emelet. 7750

Pompás,

enyhe, lugmentes igen finom bo-
rotváló szappan darabonként 10
fillér, 3 darab legfinomabb man-
dola szappan 50 fillér, 3 darab legfi-
nomabb tojás olaj szappan 50 fillér,
3 darab pompás illatú virág szap-
pan 50 fillér 6 darab legfinomabb
virág illat szappan dobozban 1 kor.
Utolérhetetlen finomságú fogkefék
darabonként 1 korona és 120,
Földes Kelemen Arad. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Hal-tér 2. alatt

kis üzlethelyiség mellékszobával
azonnal kiadó. Bővebbet Márton
Jakab Szabadság-tér. 7773

Üzlethelyiség

a Deák Ferencz-utcában Fehér
Kereszt szálló épületében, azonnal
kiadó. Értekezhetni a Fehér Ke-
reszt irodájában. 7772

A legdivatosabb

fadiszmú-árak festésre, égetésre,
tarsomunkára stb. égető aparatu-
sok. Legújabb festőminták, réz-
metszetek, remek diaphaniepapir,
levélpapir különlegességek. A leg-
szébb imakönyvek nagy raktára.
Krausz Paulin, színház-épület. 4541

India fogcseppek

a legmakacsabb fogfájást azonnal
megszüntetik, ára 70 fillér. Főrak-
tár Gutori Földes Kelemen gyógy-
szertára és vegyészeti laborato-
riuma Aradon. 1224

Fűtési időny közeledtével

a Herkules fűrészt vállalat irodája.
Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagy-
közönségnek I. rendű aprított tü-
zifát 100 kilónként 2 kor. 80 fill-
lérért hazaszállítva, ugyszintén
egész, esetleg fél waggon rakomány
cser-, bük- és gyertyánfát karte-
len kívüli legolcsóbb árban befu-
varozva fűrészelve és hasítva. Mo-
toros fűrészgépeink is házhoz re-
delhetők. Felvilágosítást készséggel
nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

I koronáért

bárki is olyan színűre festi haját
a mily színűre akarja. A Margit
hajfestő ha tisztán használják fe-
ketére fest, ha egy rész vízzel ke-
verik barnára, ha két rész vízzel
világos barnára, ha három négy
rész vízzel keverik szőkére fest.
A szín állandó felismerhetlen le-
moshatlan. Gutori Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon. 1224

Ha nem jöi ezik

a hírója, adjon neki Vojtek és
Weiss hírneves állat tápporágot.
III-711

Taxameteres
Bér-autók
Telefonszám
810
2881
Szolgálat: reggel 6 órától 6 jéj 12 óráig
Garage: Deák Ferencz-utca 6. sz.

Ékszeresek

és órák igen olcsón

Farkas Streicher cégnél
Arad, Tökoly-ter 1. sz. sz.

Egy régi, jóforgalmu

épület és

műlakatos-műhely

azonnal bérbeadó,

vagy esetleg házzal együtt

eladó.

Bővebbet a tulajdonosnénál:

özv. Bartl Jánosnénál
Arad, Rákóczi-utca 9. 7590

Nyomatványok

csinos kivitelben készülnek
az Aradi nyomda r. t.-nál.

Huszonötezer korona

készpénz biztosítékkal, bizalmi
állást vállalnék, mely kisebb
család részére szerény meg-
élhetést biztosítana. Ajánla-
tokat „Bizalmi állás 25.000”
jellegére Arad, főposta restante
kérek. 7768

KARÁCSONYI OCCASIO!

Legcélszerűbb ünnepi ajándék
egy teljes öltönyszövet,
melyet már 16 koronától finom tisz-
ta gyapjuból vásárolhat egyedül

Leichner és Fleischer
5701 kizárólagos posztóraktárában
Arad, Szabadság-tér 17. sz. alatt
hol rövid ideig maradékok is kaphatók.